

PLAN ZADAŃ OCHRONNYCH OBSZARU NATURA 2000

Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 w województwie podlaskim

WYKONAWCA:

**BIURO URZĄDZANIA LASU I GEODEZJI LEŚNEJ ODDZIAŁ W BIAŁYMSTOKU
BIAŁYSTOK 2012**

(ZMIANY W 2013R. WPROWADZONE PRZEZ RDOŚ W BIAŁYMSTOKU)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI**

Spis treści

1. Etap wstępny pracy nad Planem	5
1.1. Informacje ogólne	5
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	6
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	8
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	9
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem	13
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu	21
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	22
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy	28
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	32
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	32
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	35
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów	37
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	37
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego	38
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane	42
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych	47
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru	52
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru	52
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem	61
4. Analiza zagrożeń	105
5. Cele działań ochronnych	112
6. Ustalenie działań ochronnych	116
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony	129
8. Wskazania do dokumentów planistycznych	148

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony	150
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	150
11. Zestawienie uwag i wniosków	152
12. Literatura	160
13. Minimalne wymagania techniczne przekazywanych materiałów przestrzennych	162
14. Instrukcja wypełniania Standardowego Formularza Danych GDOŚ 2010	163
15. Wykaz załączników	163
Załącznik nr 1 Lokalizacja planowanych działań ochronnych	164

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 *Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021* w województwie podlaskim

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Ostoja w Dolinie Górnego Nurca
Kod obszaru	PLH200021
Opis granic obszaru	Plik *.shp w układzie współrzędnych PUWG 1992 (EPSG: 2180)
SDF	Plik PDF stanowiący załącznik do dokumentacji
Położenie	Województwo podlaskie, powiat bielski, gminy: Boćki, Orla; powiat hajnowski, gmina Kleszczele; powiat siemiatycki, gmina Milejczyce
Powierzchnia obszaru (w ha)	5524,0
Status prawny	Obszar siedliskowy wyznaczony na mocy Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.L 206 z 22.7.1992, str. 7). Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE (z dnia 10 stycznia 2011 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, Dz. U. UE. L 33 z 08.2.2011).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	07.05.2012 roku
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Janusz Porowski: tel. 606 242 769, Janusz.Porowski@bialystok.buligl.pl
Planista Regionalny	Iwona Naliwajek: tel. (85) 7406981 wew. 47 inaliwajek@rdos.gov.pl
Sprawujący nadzór	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok

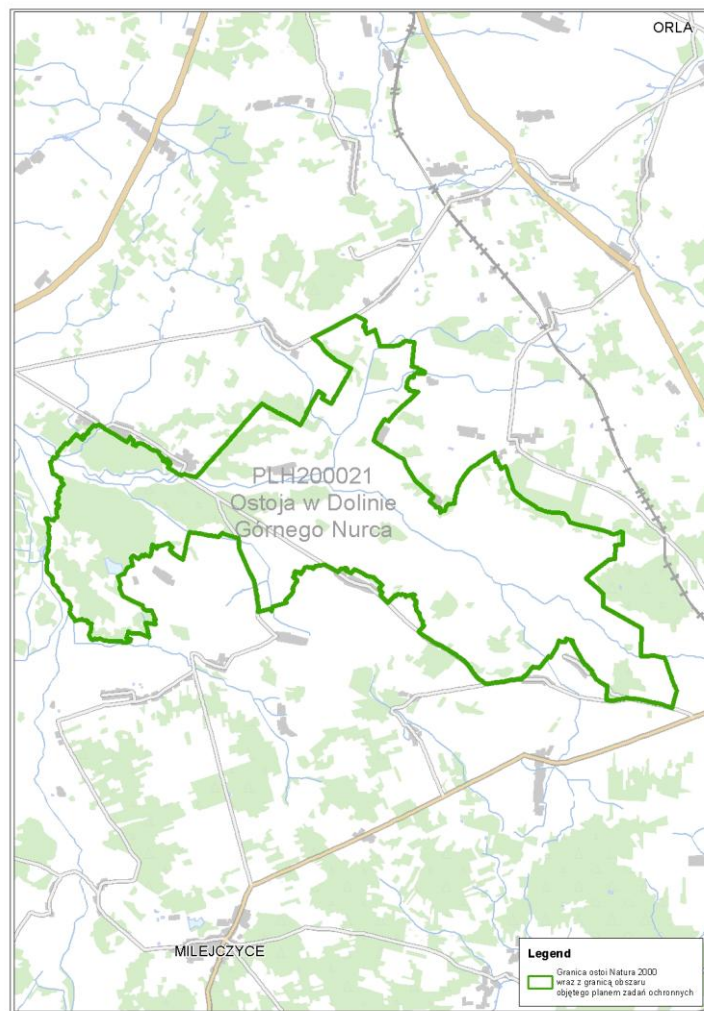
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1	Nadleśnictwo Bielsk	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Bielsk na okres 01.01.2009 – 31.12.2018	<p>Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Bielsk w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonego, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.</p> <p>Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO</p>	133,88

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
2	Nadleśnictwo Nurzec	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Nurzec na okres 01.01.2009 – 31.12.2018	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Nurzec w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonego, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	841,33

Teren objęty PZO: Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 o powierzchni 5524,0 ha.

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Celem opracowania Planu Zadań Ochronnych (PZO) jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, który to obowiązek wynika z zapisów dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

Obszar Natura 2000 „Ostoja w dolinie Górnego Nurca” o powierzchni 5 524,0 ha położony jest w południowo - wschodniej części województwa podlaskiego na terenie powiatu bielskiego oraz niewielkim fragmentem (poniżej 1ha) na terenie powiatu siemiatyckiego.

Ostoja PLH200021 obejmuje obszar położony w dolinie rzeki Nurzec oraz przylegające do doliny fragmenty wysoczyzn, między miejscowościami Kleszczele i Dubno. Ostoja w Dolinie Górnego Nurca stanowi wyraźnie zaznaczone w krajobrazie szerokie obniżenie terenu. Ponad 60% obszaru zajmują torfowiska, wśród których miejscami wznoszą się różnej wielkości wzniesienia grądowe lub wydmy. Obszar ten w połowie ubiegłego stulecia został poddany melioracji, a rzeka została uregulowana. W wyniku tych prac doszło do zaniku naturalnych siedlisk bagiennych i związanych z nimi zbiorowisk roślinnych. Pod wpływem gospodarki rolniczej wykształciły się w tym miejscu siedliska antropogeniczne z dominacją łąk wilgotnych. Poprzecinane są one licznymi rowami melioracyjnymi, fragmentami porośnięte wierzbami krzewiastymi, olchą i brzozi. Widoczny jest też proces obniżania się poziomu wód gruntowych prowadzący do coraz silniejszego przesychania torfów i ich mineralizacji. Aktualnie ok. 80% otwartego obszaru doliny jest wykorzystywane rolniczo, głównie jako łąki kośne i pastwiska. Większość łąk jest wykaszana jedno- lub dwukrotnie w sezonie. W zachodniej części obszaru prowadzony jest również wypas. Pola uprawne znajdują się tylko na większych wzniesieniach i w pobliżu wsi. Gospodarka rolna na większości obszaru ciągle ma charakter ekstensywny. Zachodnia część obszaru to zwarty kompleks leśny z wyłączeniem pasa przylegającego bezpośrednio do rzeki Nurzec. Lasy w centralnej i wschodniej części doliny Nurca są silnie rozdrobnione i rozczłonkowane. Występują głównie na jej obrzeżach oraz na większych wzniesieniach. Na gruntach torfowych tworzą je głównie drzewostany olszowe i brzozowe, a na gruntach mineralnych - sosnowe. Powierzchnia lasów, na skutek zalesiania nieużytków i odłogów, stopniowo się powiększa. Około 15% terenu nie jest w ogóle użytkowana lub jest użytkowana nieregularnie. Miejsca takie porośnięte są pokrzywą, wierzwą błotną, trzciną i wysokim szuwarem turzycowym. Podlegają bardzo powolnej sukcesji roślinności drzewiastej. Osadnictwo w rejonie doliny Górnego Nurca jest słabo rozwinięte, skupiając się na jej obrzeżach. Wewnątrz obszaru znajdują się tylko dwie wsie: Szeszyły i Czechy Zabłotne. W całej okolicy nie występuje przemysł uciążliwy dla środowiska naturalnego.

O wartości przyrodniczej Ostoi w Dolinie Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wieloprzestrzenne użytki zielone. Najcenniejsze obszary lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Są to siedliska zasilane głównie wodami soligenicznymi, co warunkuje względnie dobre uwilgotnienie przez większą część sezonu wegetacyjnego. Dominują łąki

wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone. W części centralnej i obszarze przykorytowym doliny jakość łąk radykalnie spada. Powodem jest drenaż siedlisk, który powoduje szybki odpływ wód i murszenie wierzchniej warstwy torfu. W składzie gatunkowym fitocenoz przewagę uzyskują wówczas *Phalaris arundinacea*, *Deschampsia cespitosa*, *Filipendula ulmaria*; miejscami łąkowo występuje też *Urtica dioica*. W zachodniej części obszaru, w okolicach wsi Szeszyły i Nurzec, dolina jest głównie wypasana, a wielogatunkowe łąki nie występują. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt powszechnej obecności na niemal całym obszarze rdestu węzownika *Polygonum bistorta* - gatunku kluczowego dla rozwoju czerwonoćzyka fioletka *Lycaena helle*. Cennym uzupełnieniem krajobrazu Doliny Górnego Nurca są zbiorowiska zajmujące wyniesienia wśród gruntów hydrogenicznych, a także siedliska mineralne przy krawędzi doliny: murawy napiaskowe (6120), wrzosowiska (4030) oraz murawy bliźniczkowe (6230). Są siedliska drobnopowierzchniowe, ale w ich składzie florystycznym notuje się gatunki rzadkie dla rodzimej flory.

W obszarze Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca wykazano występowanie 9 typów siedlisk przyrodniczych – 4 z nich jest przedmiotem ochrony, 2 gatunki ssaków – przedmioty ochrony, 1 gatunek płaza – przedmiot ochrony, 1 gatunek ryby – przedmiot ochrony i 5 gatunków bezkręgowców – wszystkie z nich są przedmiotami ochrony. Są to następujące siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt (stwierdzone):

Siedliska przyrodnicze

- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*)
- 5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych
- 6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
- 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie)
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum*) i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*

Ssaki

- 1337 Bóbr *Castor fiber*
- 1355 Wydra *Lutra lutra*

Płazy

- 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Ryby

- 1146 Koza złotawa *Sabanejewia aurata*

Bezkręgowce

- 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*
- 4030 Szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*
- 4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w trakcie prac nad Planem.

W trakcie prac zostanie przeprowadzona analiza oddziaływania i relacji w stosunku do obszarów Natura 2000, zwłaszcza w stosunku do obszarów: Dolina Górnego Nurca PLB 200004 i Jelonka PLH 200019.

Realizacja postanowień Planu Zadań Ochronnych jest narzędziem skutecznej ochrony obszaru Natura 2000. Obowiązek sporządzenia projektu Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220., z późn. zm.).

Dokumentacja projektu będzie zestawiana etapowo w formie elektronicznej, za pomocą publicznie dostępnej platformy informacyjno-komunikacyjnej (strona internetowa: <http://pzo.gdos.gov.pl/konsultacje-spoeczne>), jak również strony internetowej RDOŚ w Białymstoku

(<http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo>). Możliwe jest zapoznanie się z kolejnymi etapami prac nad projektem planu zadań ochronnych i zgromadzonymi w ramach tych prac materiałami, łącznie z dokumentem projektu Planu, z pomocą w/w stron internetowych.

Wszyscy zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski do projektu Planu w formie pisemnej lub ustnej do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok lub na adres e-mail : inaliwajek@rdos.gov.pl

Wykonawca PZO i Regionalna Dyrekcja Środowiska w Białymstoku zorganizuje trzy spotkania dyskusyjne z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 PLH 200021 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca.

Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, kierując się wynikającą z zapisu ustawowego koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Ustalenia PZO mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na:

- a) organy administracji leśnej;
- b) organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej;
- c) właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych oraz wód oraz właścicieli nieruchomości w obrębie, których występują przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 PLH 200021 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca;
- d) przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na obszarze Natura 2000 PLH 200021 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca;
- e) przedsiębiorców zainteresowanych realizacją przedsięwzięć na obszarze Natura 2000 PLH 200021 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca.

Ponadto ustalenia Planu Zadań Ochronnych winny być transponowane do obowiązujących dokumentów planistycznych pozostających w kompetencjach organów władzy publicznej i samorządowej, np.: studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasu itp.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	4030	Suche wrzosiowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>		0,03				B	B	C	C	Uznano za przedmiot ochrony
S2	5130	Zarośla jałowca pospolitego na wrzosiowiskach lub murawach nawapianych		0,01				D				Nie uznano za przedmiot ochrony
S3	6120	Cieplolubne śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>		0,09				B	B	C	C	Uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
S4	6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion - płaty bogate florystycznie</i>)		0,34				B	B	C	B	Uznano za przedmiot ochrony
S5	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)		1,21				B	B	C	B	Uznano za przedmiot ochrony
S6	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)		0,01				D				Nie uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
S7	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk		0,01				B	B	C	C	Brak danych potwierdzających występowanie siedliska w obszarze.
S8	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>		0,05				D				Nie uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
<i>pS1</i>	91E0	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Fraxino-Alnetum</i> , olsy źródłiskowe)		1,90				D				Nie uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
pS2	91D0	Bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescen-tis</i> , <i>Ledo-Sphagnet-um Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Sphagno girgensoh-nii-Piceetum</i> , <i>Thelypter-Betuletum Piceo-Alnetum</i> <i>Sphagno squarrosi-Alnetum</i>		0,24				D				Nie uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
<i>pS3</i>	9170	Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum, Melitti Carpinetum</i>)		0,32				D				Nie uznano za przedmiot ochrony
<i>pS4</i>	6410	Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)		0,64				C	C	B	B	Uznano za przedmiot ochrony
Z1	1337	Bóbr	<i>Castor fiber</i>		P			C	B	C	B	Uznano za przedmiot ochrony
Z2	1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>		P			C	B	C	B	Uznano za przedmiot ochrony

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z3	1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>		P			C	C	C	C	Uznano za przedmiot ochrony
Z4	1146	Koza złotawa	<i>Sabanejewia aurata</i>		P			C	B	C	B	Gatunku nie stwierdzono w systemie rzeki Nurzec (Zięba i inni 2008) oraz wg danych z odłowów PZW (2010)..
Z5	1042	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>		P			C	B	C	C	Gatunek wymagający inwentaryzacji
Z6	1060	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>		P			C	B	C	C	Gatunek wymagający inwentaryzacji

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pokrycie (%)	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Pop. Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
Z7	1065	Przeplatka aurinia	<i>Euphydryas aurinia</i>		P			C	B	B	C	Gatunek wymagający inwentaryzacji
Z8	4030	Szlaczkoń szafraniec	<i>Colias myrmidone</i>		P			C	C	C	C	Gatunek wymagający inwentaryzacji
Z9	4038	Czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>		P			C	A	C	B	Gatunek wymagający inwentaryzacji

Zgodnie z wytycznymi do opracowania PZO, przedmiotami ochrony w obszarze są gatunki, które w oparciu o aktualny SDF obszaru mają ocenę populacji wynoszącą A, B lub C. Gatunki posiadające ocenę populacji D nie są przedmiotami ochrony w obszarze

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu

Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o przystąpieniu do opracowania projektu Planu zostało opublikowane w prasie lokalnej (publikacja w dn. 15.05.2012 r. w „Gazecie Wyborczej”). Ponadto, obwieszczenie to zostało umieszczone na tablicach ogłoszeń urzędów gmin i starostw właściwych ze względu na miejsce i przedmiot postępowania.

W uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Białymstoku utworzono Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) będący grupą roboczą skupiającą przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zaplanowano trzy spotkania Zespołu. Przedstawiciele ZLW będą każdorazowo informowani o terminach i miejscach spotkań dyskusyjnych drogą elektroniczną i listownie. Informacja o spotkaniach zamieszczona będzie każdorazowo na internetowej stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Terminy spotkań: 18.06.2012; 22.08.2012 i 19.09.2012 roku.

W trakcie tworzenia projektu Planu Zadań Ochronnych wszystkie informacje związane z PZO będą umieszczane na stronie internetowej - <http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo>. Dotyczy to również zamieszczenia poszczególnych części dokumentu Planu Zadań Ochronnych obszaru PLH200021 w miarę postępu prac.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska stworzyła Platformę Informacyjno-Komunikacyjną (PIK). Na stronie internetowej GDOŚ (<http://pzo.gdos.gov.pl/konsultacje-spoeczne>) będzie umieszczany dokument PZO, równolegle do strony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Wszelkie pytania i wątpliwości związane z PZO można kierować w trakcie trwającego procesu tworzenia dokumentu PZO do Planisty regionalnego: Iwona Naliwajek tel. (85) 7406981 wew. 47 (inaliwajek@rdos.gov.pl) i Koordynatora planu: Janusz Porowski tel. 0606 242 769 (Janusz.Porowski@bialystok.buligl.pl)

Istnieje również możliwość składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków w trakcie powstawania projektu Planu Zadań Ochronnych w formie pisemnej lub ustnej do protokołu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok lub na adres email: inaliwajek@rdos.gov.pl

Konsultacje społeczne Projektu Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLH200021 przeprowadzone zostaną poprzez wyłożenie dokumentu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok, a także poprzez stronę internetową RDOŚ <http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo> oraz poprzez platformę informacyjno-komunikacyjną (PIK).

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze kraju, decyzje administracyjne na poziomie krajowym, nadzór nad wszystkimi formami ochrony przyrody, w tym obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa	22 57-92-900 kancelaria@gdos.gov.pl
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Dojlidy Fabryczne 23 15-554 Białystok	85 74 06 981 biuro@rdos.eu
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	decyzje administracyjne władz wojewódzkich, polityka regionalna, planowanie przestrzenne, promocja regionu województwa podlaskiego, udostępnianie	ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1 15-888 Białystok	85 74 85 101 kancelaria@umwp-podlasie
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze Lasów Państwowych	ul. Lipowa 51 15-424 Białystok	85 74 818 00 rdlp@bialystok.lasy.gov.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku	wykonywanie czynności z zakresu gospodarki przestrzennej, zadań obronnych i obrony cywilnej	ul. Młynowa 21 15-404 Białystok	85 7443507 bialystok@pbpp.bialystok.pl
Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Adama Mickiewicza 46 17-100 Bielsk Podlaski	858 332 616 starostwo@powiatbielski.pl
Starostwo Powiatowe w Hajnówce	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Aleksego Zina 1 17-200 Hajnówka	85 682 27 18 starostwo@powiat.hajnówka.pl
Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Leg. Piłsudskiego 3 17-300 Siemiatycze	85 65 66 500 powiat@siemiatycze.pl
Urząd Gminy Boćki	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Plac Armii Krajowej 3 17-111 Boćki	85 7319611 ug@gminabocki.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Urząd Gminy Orla	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	Mickiewicza 5 Orla	085 730-57-80 ugorla@orla.pl
Urząd Miasta Kleszczele	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. 1 Maja 4 17 - 250 Kleszczele	085 6818004 kleszczeleum@fr.pl
Urząd Gminy Milejczyce	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Szkolna 5 17-332 Milejczyce	85 657-90-70 milejczyce@etob.bialystok.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	realizacja zadań związanych z zarządzaniem wodami oraz korzystaniem z wód w regionie wodnym.	ul. Zarzecze 13B 03-194 Warszawa	22 587-02-00 sekretariat@warszawa.rzgw.gov.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku	realizacja ustawowych zadań własnych samorządu województwa oraz zadania z zakresu administracji rządowej realizacja zagadnień związanych z wykonaniem nowych i modernizacja istniejących urządzeń melioracji oraz zbiorników małej retencji, utrzymanie wód i urządzeń melioracji wodnych	ul. Handlowa 6 15-399 Białystok	85 74 81 200 sekretariat.wzmiuw@wzmiuw.wrotapodlasia.pl
Nadleśnictwo Bielsk	realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	ul. Studziwodzka 39 17-100 Bielsk Podlaski	85 730 26 52 bielsk@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Nurzec	realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	ul. Akacyjowa 3 17-330 Nurzec Stacja	085 6565110 nurzec@bialystok.lasy.gov.pl
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku	planowanie w gospodarce leśnej, ochrona przyrody	ul. Lipowa 51 15-424 Białystok	85 652 21 08 sekretariat@bialystok.buligl.pl
Podlaska Izba Rolnicza Rada Powiatowa w Hajnówce	działalność na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa, reprezentowanie interesów rolników	ul. Piłsudskiego 10 17-200 Hajnówka	85 873 25 44 hajnowka@pirol.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Hajnówce	prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz programów rolno-środowiskowych	ul. Lipowa 20 17-200 Hajnówka	85 682 20 10 hajodr@zetobi.com.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Bielsku Podlaskim	prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz programów rolno-środowiskowych	ul. Studziwodzka 37 17-100 Bielsk Podlaski	085 730 28 91 bpododr@zetobi.com.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Łomży	wspieranie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez wdrażanie instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udzielanie pomocy ze środków krajowych, zgodnie z Ustawą z dnia 9 maja 2008r o ARiMR (Dz.U. Nr 98 poz. 634, z późn zm.)	ul. Nowa 2 18-400 Łomża	86 215 63 11-12
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku	zadania planistyczne i inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową	ul. Elewatorska 6 15-620 Białystok	85 67 67 130 sekretariat@pzd.w. wrotapodlasia.pl
PKP S.A. Polskie Linie Kolejowe Zakład Linii Kolejowych w Białymstoku	infrastruktura kolejowa	ul. M. Kopernika 58 15-397 Białystok	85 651 80 42 iz.bialystok@plk-sa.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Polski Związek Wędkarski Okręg w Białymstoku	użytkowanie obwodów rybackich	ul. Jurowiecka 33 15-101 Białystok	85 675 25 26 pzwzobial@wp.pl
Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	ochrona dzikich ptaków i ich siedlisk	ul. Ciepła 17 15-471 Białystok	85 664 22 55 sekretariat@ptop.org.pl
Podlaski Oddział Straży Granicznej	ochrona wschodniej granicy RP	ul. Generała Józefa Bema 100 15-370 Białystok	85 71 45 000 podlaski@strazgraniczna.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Iwona Naliwajek	Planista Regionalny	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 7406981 wew. 47 inaliwajek@rdos.gov.pl
Janusz Porowski	Koordinator Planu, ekspert ds. siedlisk przyrodniczych	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku	606 242 769, Janusz.Porowski@bialystok.buligl.pl
Beata Bezubik	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	519186892 bbezubik@rdos.gov.pl
Grzegorz Piekarski	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	857406981 w.31 gpiekarski@rdos.gov.pl
Joanna Radkiewicz	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	857406981 jradkiewicz@rdos.gov.pl
Adam Majer	Ekspert ds. siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku	604 588 891

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Adam Hermaniuk	Ekspert herpetolog		
Tomasz Włodarczyk	Ekspert ds. bezkręgowców		
Grzegorz Pul	Ekspert ds. ryb		
Konstanty Chmur	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku	7306550593
Stanisław Wróbel	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Nadleśnictwo Bielsk	606901384 stanislaw.wrobel@bialystok.lasy.gov.pl
Jan Jakubowski	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Nadleśnictwo Bielsk	696429300 jan.jakubowski@bialystok.lasy.gov.pl
Bożena Gajewska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku	608380955 bozenagajewska@o2.pl
Marek Jadeszko	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	WZMiUW w Białymstoku	857481256 marek.jadeszko@wzmiuw.wrotapodlasia.pl

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Jarosław Kutyna	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Nadleśnictwo Nurzec	609835935 jaroslaw.kutyna@bialystok.lasy.gov.pl
Artur Gacki	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Nadleśnictwo Nurzec	606418312 artur.gacki@bialystok.lasy.gov.pl
Barbara Gołowacz	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	
Katarzyna Śliwka	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	ARiMR Oddział w Łomży	862156330 katarzyna.sliwka@arimr.gov.pl
Anna Makowska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	ARiMR Oddział w Łomży	
Heronim Poniatowski	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	PZDR w Hajnówce	502477964 heronim@wp.pl
Monika Kotulak	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Klub Przyrodników	500673267 monika.kotulak@kp.org.pl
Mikołaj Haponiuk	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Mieszkaniec Kleszczel	

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Jerzy Włostowski	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Polski Związek Łowiecki	862164142, 509177761 j.wlostowski@pzlow.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Materiały publikowane	Bernard R., Buczyński P., Tończyk G., Wendzonka J. 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 265 str.	Dane o zasięgu badanego przedmiotu ochrony	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Buszko J. 1997. Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce, 1986–1995. Turpress, Toruń, 170 str.	Dane o zasięgu badanego przedmiotu ochrony	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Dane z odłowów kontrolnych PZW w Białymstoku na rzekach Narew, Jaskranka, Nereśl w latach 2005-11	Dane o liczebnościach gatunków ichtiofauny	Informacje istotne	Biblioteka
	Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część V. Rzeki Równiny Kurpiowskiej. Rocz. Nauk. PZW, 5:155-172	Charakterystyka ichtiofauny	Informacje pomocnicze	Biblioteka

	Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Dane GIOŚ. Wybrane pozycje.	Ocena stanu ochrony przedmiotu ochrony w skali kraju	Informacje pomocnicze	Internet: gios.gov.pl
	Mróz W. I inni 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny Cz. I. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa 2010	Metodyka monitoringu siedlisk	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Mróz W. I inni 2011. Opracowanie tekstów przewodników metodycznych dla gatunków i siedlisk przyrodniczych. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków 2011	Metodyka monitoringu siedlisk	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Penczak T. i inni 1990. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część I. Narew. Roczn. Nauk. PZW, 3:81-94	Charakterystyka ichtyofauny	Informacje pomocnicze	Biblioteka

	Penczak T. I inni 1991a. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część III. Supraśl i inne rzeki Wysoczyzny Białostockiej. Rocz. Nauk. PZW, 4:65-81	Charakterystyka ichtyofauny	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Penczak T. I inni 1991b. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część IV. Lewobrzeżne dopływy Narwi. Rocz. Nauk. PZW, 4:83-99.	Charakterystyka ichtyofauny	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Zięba G. i inni. 2008. Ichtyofauna systemu rzeki Nurzec. Rocz. Nauk. PZW, 21:105-128	Charakterystyka ichtyofauny	Informacje pomocnicze	Biblioteka
	Baza Invent 2007 (Lasy Państwowe).	Dane dotyczące przedmiotów ochrony	Aktualne	Zasoby własne
Materiały niepublikowane	Chętnicki W. 2008. dane niepublikowane	Dane na temat Kumaka nizinnego	Informacje istotne	Udostępnione przez autora

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Obszar Natura 2000 „Ostoja w dolinie Górnego Nurca” o powierzchni 5 524,0 ha położony jest w południowo - wschodniej części województwa podlaskiego na terenie powiatu bielskiego oraz niewielkim fragmentem (poniżej 1ha) na terenie powiatu siemiatyckiego. Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki 2001) obszar Doliny Nurca położony jest w następujących jednostkach:

Obszar fizyczno-geograficzny: Europa Wschodnia (8),

Podobszar i prowincja: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84)

Podprowincji.: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie (843),

Makroregion: Nizina Północnopolaska (843.3),

Mezoregion: Dolina Górnej Narwi (843.36).

Natomiast regionalizacja geobotaniczna według Matuszkiewicza (1993) lokuje obszar w następujących jednostkach:

Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa

Dział: Północny Mazursko-Białoruski (F),

Kraina: Północnopolaska (F.3),

Podkraina: Białowieska (F.3c).

Okręg: Siemiatycko-Brański (F.3c.9)

Podokręg: Doliny Nurca (F.3c.9.c)

Ostoja PLH200021 obejmuje obszar położony w dolinie rzeki Nurzec oraz przylegające do doliny fragmenty wysoczyzn, między miejscowościami Kleszczele i Dubno. Ostoja w Dolinie Górnego Nurca stanowi wyraźnie zaznaczone w krajobrazie szerokie obniżenie terenu. Dolina rzeczna Nurca jest doskonałym przykładem korytarza ekologicznego, który umożliwia migrację gatunków tworząc swoisty szlak komunikacyjny. Według sieci ECONET-Polska pełni funkcję pośredniego powiązania korytarzy ekologicznych przypisanych dolinom głównych rzek i ich dopływów. W przypadku Nurca (krajowy korytarz ekologiczny: 48k) przypisany do Wisły. Nurzec jest rzeką typowo niziną przepływającą przez tereny bagienne i podmokłe. Ze względu na wielkość zlewni (2082,6 km²) jest jedną z największych rzek Podlasia. Dolina Nurca w środkowym biegu łącząc się z dolinami dopływów, powoduje powstawanie szerokich basenów oddzielonych od siebie wyraźnymi przewężeniami. Ponad 60% obszaru zajmują torfowiska, wśród których miejscami wznoszą się różnej wielkości wzniesienia mineralne (grądowe lub wydmy). Obszar ten w połowie ubiegłego stulecia został poddany melioracji, a rzeka została uregulowana. W wyniku tych prac

doszło do zaniku naturalnych siedlisk bagiennych i związanych z nimi zbiorowisk roślinnych. Pod wpływem gospodarki rolniczej wykształciły się w tym miejscu siedliska antropogeniczne z dominacją łąk wilgotnych. Poprzecinane są one licznymi rowami melioracyjnymi, fragmentami porośnięte wierzbami krzewiastymi, olchą i brzożami. Widoczny jest też proces obniżania się poziomu wód gruntowych prowadzący do coraz silniejszego przesychania torfów i ich mineralizacji. Zaś w miejscach występowania bobra (śródpolne zadrzewienia i część rowów) następuje proces wtórnego zabagnienia. Aktualnie ok. 70-80% otwartego obszaru doliny jest wykorzystywane rolniczo, głównie jako łąki kośne i pastwiska. Większość łąk jest wykaszana raz lub dwukrotnie w sezonie. W zachodniej i południowej części obszaru prowadzony jest również wypas. Pola uprawne znajdują się tylko na większych wzniesieniach, w pobliżu wsi i większy areał zajmują w części północno zachodniej osto. Gospodarka rolna na większości obszaru ciągle ma charakter ekstensywny, aczkolwiek część łąk użytkowana jest już intensywnie. Zachodnia część obszaru to zwarty kompleks leśny z wyłączeniem pasa przylegającego bezpośrednio do rzeki Nurzec. Lasy w centralnej i wschodniej części doliny Nurca są silnie rozdrobnione i rozczłonkowane. Występują głównie na jej obrzeżach oraz na większych wzniesieniach. Na gruntach torfowych tworzą je głównie drzewostany olszowe, brzożowe i osikowe, a na gruntach mineralnych - sosnowe. Powierzchnia lasów, na skutek zalesiania nieużytków i odłogów, sukcesji naturalnej stopniowo się powiększa. Około 15% terenu nie jest w ogóle użytkowana lub jest użytkowana nieregularnie. Miejsca takie porośnięte są pokrzywą, sadźcem konopistym wiązówką błotną, trzciną i wysokim szuwarem turzycowym. Podlegają bardzo powolnej sukcesji roślinności drzewiastej. Osadnictwo w rejonie doliny Górnego Nurca jest słabo rozwinięte, skupiając się na jej obrzeżach. Wewnątrz obszaru znajdują się tylko dwie wsie: Szeszyły i Czechy Zabłotne. W całej okolicy nie występuje przemysł uciążliwy dla środowiska naturalnego.

O wartości przyrodniczej Ostoi w Dolinie Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wielkoprzestrzenne użytki zielone. Są to siedliska zasilane głównie wodami soligenicznymi, co warunkuje względnie dobre uwilgotnienie przez większą część sezonu wegetacyjnego. Najcenniejsze obszary lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej, północno-wschodniej i północno-zachodniej. Dominują łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone. W części centralnej i obszarze przykorytowym doliny jakość łąk radykalnie spada. Powodem jest drenaż siedlisk, który powoduje szybki odpływ wód i murszenie wierzchniej warstwy torfu. W składzie gatunkowym fitocenozy przewagę uzyskują wówczas *Eupatorium cannabinum*, *Phalaris arundinacea*, *Deschampsia cespitosa*, *Filipendula ulmaria*; miejscami łąkowo występuje też *Urtica dioica*. W zachodniej części obszaru, w okolicach wsi Szeszyły i Nurzec, dolina jest głównie wypasana, a wielogatunkowe łąki nie występują. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt powszechnej obecności na niemal całym obszarze rdestu wężownika *Polygonum bistorta* - gatunku kluczowego dla rozwoju czerwonończyka fioletka *Lycaena helle*, oraz lokalnie licznie występującego czarcikęsu łąkowego *Succisa pratensis* – gatunku kluczowego dla przeplatki aurinia. Cennym uzupełnieniem krajobrazu Doliny Górnego Nurca są zbiorowiska zajmujące wyniesienia wśród gruntów hydrogenicznych, a także siedliska mineralne przy krawędzi doliny: zmiennowilgotne łąki trzęslicowe (6410), murawy napiaskowe (6120), wrzosowiska (4030) i murawy bliźniczkowe (6230). Są to siedliska drobnopowierzchniowe, ale w ich składzie florystycznym notuje się gatunki rzadkie dla rodzimej flory.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	1560,71	28,3
Grunty orne	527,54	9,6
Łąki	162,09	2,9
Pastwiska	3241,89	58,7
Wody	26,01	0,5
Tereny zurbanizowane	5,81	0,1

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Brak danych

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Uchwała nr XII/80/12 Rady Gminy Boćki z dnia 30 sierpnia 2012 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Boćki	Rady Gminy Boćki	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Na stronie 20. Uchwały zawarty jest punkt 3.3.2. Sieć dolin rzecznych traktujący m.in. o Dolinie Nurca. Za podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów uznaje się: - zachowanie dotychczasowych ich funkcji	

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
			i walorów środowiska przyrodniczego oraz ich ochronę przed zainwestowaniem i degradacją.	
Uchwała Nr XIV/119/2000 Rady Miejskiej w Kleszczelach z dnia 31 października 2000 r. w sprawie strategii rozwoju gminy na lata 2000 - 2015.	Rada Miejska w Kleszczelach	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Strategii z przedmiotami i ochrony obszaru Natura 2000	

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orla na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 – 2016	Rada Gminy Orla	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	W pkt.3.4.2 zawarty jest zapis o Dolinie Nurca jako korytarzu ekologicznym o znaczeniu krajowym.	
Strategia Rozwoju Gminy Orla do 2015 r. IV-V. Uchwała nr IX/54/03 Rady Gminy Orla z dn. 15 września 2003 r.	Rada Gminy Orla	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Strategii z przedmiotami i ochrony obszaru Natura 2000	
Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk na okres 01.01.2009 - 31.12.2018	Nadleśnictwo Bielsk		Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego	Zapisy Planu Zadań Ochronnych powinny być brane pod uwagę podczas realizacji gospodarki leśnej

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
			wpływu dokumentu na przedmioty ochrony	
Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Nurzec na okres 01.01.2009 - 31.12.2018	Nadleśnictwo Nurzec		Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu dokumentu na przedmioty ochrony	Zapisy Planu Zadań Ochronnych powinny być brane pod uwagę podczas realizacji gospodarki leśnej

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze						
4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>)	C	1,10	7	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dobry	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	C	4,42	12	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dobry	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>(Nardion - płaty bogate florystycznie)</i>	B	18,80	54	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dobry	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>(Arrhenatherion elatioris)</i>	B	66,84	41	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dobry	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzyczo-wisk i mechowisk	-	-	-	-	-	Brak danych potwierdzających występowanie siedliska w obszarze. Istnieje konieczność weryfikacji SDF.

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Gatunki zwierząt						
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	B	-	11	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	B	-	1	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Dostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	-	-	-	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO. Chętnicki W. 2008. dane niepublikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	C	-	-	-	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	C	-	5	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	C	-	-	-	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
4030 Szlaczkoń szafrańiec <i>Colias</i>	C	-	-	-	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
<i>myrmidone</i>						uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
4038 Czerwończyk fiolek <i>Lycaena helle</i>	B	-	9	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3 do dokumentacji	Niedostateczny	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez wykonawcę PZO.
1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	-	-	-	-	-	Brak danych potwierdzających występowanie gatunku w obszarze. Konieczność weryfikacji SDF obszaru.
Propozycje nowych przedmiotów ochrony						
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	C	35,35	19	Mapa rozmieszczenia siedlisk i gatunków – załącznik nr 3	Dobry	Dane z WZS, bazy Invent 2007 LP, prace uzupełniające wykonane w 2012 roku przez

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
				do dokumentacji		wykonawcę PZO.

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*)

Fot. Janusz Porowski (4030) Suche wrzosowisko

Wrzosowiska mają zwykle postać niskich, barwnych zbiorowisk krzewinkowych, o zróżnicowanej florze zdominowanych przez rośliny z rodziny wrzosowatych *Ericaceae* z panującym wrzosem *Calluna vulgaris*. Suche wrzosowiska występują zwykle na bardzo ubogich i kwaśnych gle-

bach bielcowych, o odczynie pH 4,0–5,0 z niskim poziomem wody gruntowej. Występują zwykle w formie niewielkich, zwartych pasów na obrzeżach lasów, aż po rozległe płaty na piaszczystych obszarach (zwłaszcza na terenach poligonów wojskowych). Siedliska wykształcające się zazwyczaj na skutek działań antropogenicznych. Głównym zagrożeniem dla istnienia i funkcjonowania wrzosowisk jest sukcesja wtórna. Zachowanie bogactwa florystycznego tych siedlisk wymaga podjęcia zabiegów ochrony czynnej polegającej na usuwaniu drzew i krzewów oraz wypasu. Zaniechanie ochrony czynnej doprowadzi do przekształcenia siedliska na skutek sukcesywnego zasiedlania przez pionierskie gatunki drzew i krzewów.

W ogólnej ocenie stanu ochrony dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 ocenione jest na U1 ze względu na zmniejszającą się powierzchnię w wyniku sukcesji naturalnej (kruszyna pospolita, brzoza brodawkowata, sosna pospolita i jałowiec pospolity).

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Fot. Janusz Porowski (6120) Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe

Śródlądowe murawy napiaskowe to ciepłolubne zbiorowiska trawiaste, zbliżone charakterem do muraw kserotermicznych, których występowanie uwarunkowane jest warunkami klimatycznymi, edaficznymi i antropogenicznymi. Pod względem stosunków wodnych i termicznych ciepłolubne murawy napiaskowe należą do najbardziej skrajnych siedlisk występujących na niżu. Stanowiska to piaszczyste miejsca w dolinach dużych rzek lub obszary morenowe, spotykane są na wydmach śródlądowych oraz na suchym żwirowato-piaszczystym podłożu. Rozwijają się

także na siedliskach antropogenicznych. Wszystkie z nich są bogate w węglan wapnia. Charakterystyczny wygląd muraw napiaskowych kształtowany jest przez obecność gatunków o wyraźnie kseromorficznej budowie, z wyraźną dominacją kępowych traw, dużym udziałem roślin jednorocznych i kwiatowych oraz porostów. Rośliny występujące na tych siedliskach to w większości gatunki o kontynentalnym typie zasięgu, osiagające w Polsce zachodnią i północną granicę naturalnego zasięgu. Murawy kształtowane w dużej mierze w wyniku ekstensywnej gospodarki pasterskiej. Po zaprzestaniu użytkowania murawy przekształcają się w drodze sukcesji wtórnej w zarośla. Głównym zagrożeniem dla trwałości i funkcjonowania ciepłolubnych muraw napiaskowych jest sukcesja wtórna oraz bezpośrednie niszczenie siedliska w wyniku silnej antropopresji. W wynikach monitoringu siedlisk w skali kraju ocenę FV reprezentuje 22,22% badanych siedlisk, U1 – 68,89%, a U2 – 8,89%. Natomiast w ogólnej ocenie stanu ochrony dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 ocenione jest na U1.

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* – płaty bogate florystycznie

Fot. Janusz Porowski Murawa bliźniczkowa

Charakterystyczną cechą muraw bliźniczkowych jest dominacja bliźniczki psiej trawki *Nardus stricta* w składzie florystycznym (psiary). Siedlisko obejmuje acidofilne murawy powstające na ubogich glebach, gdzie teren pozbawiony jest zadrzewień na skutek działalności człowieka (siedlisko wtórne). W dużej mierze są to tereny intensywnie wypasane lecz nienawożone. Wzrost żyzności gleby z reguły powoduje przekształcanie się psiar w łąki. Silna i długotrwała eutrofizacja (np. na skutek spływu nawozów i pestycydów z pól) prowadzi do utracenia siedliska.

Na ogół spotykane na polanach, brzegach lasów, obrzeżach torfowisk, czy piaszczystych wzniesieniach, gdzie gleby charakteryzują się odczynem kwaśnym i bardzo kwaśnym o zróżnicowanej wilgotności: od gleb suchych po mokre a nawet okresowo zalewane. Psiary z reguły nie tworzą już rozległych i zwartych płatów. W skutek porzucenia tradycyjnego pasterstwa ulegają fragmentacji mieszając się z innymi półnaturalnymi zbiorowiskami nieleśnymi i zaroślami.

Siedlisko wrażliwe na zarzucenie pasterstwa; zaniechanie ekstensywnego użytkowania niechybnie doprowadzi do intensyfikacji procesu sukcesji naturalnej. Zasadniczo płaty niezbyt bogate florystycznie (tylko kilka stanowisk z dużą liczbą gatunków). Stan ochrony siedliska w ostoi oceniony, jako niezadowalający –U1.

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Fot. Janusz Porowski Łąka świeża użytkowana ekstensywnie

Siedlisko żyznych gleb o umiarkowanej wilgotności, w których dominuje *Arrhenatherum elatius* oraz występują szlachetne miękkolistne trawy darniowe *Dactylis glomerata*, *Festuca pratensis*, *Bromus hordaceus*, *Trisetum flavescens*, a także rośliny motylkowe. Siedliska te powstały w wyniku wycięcia lasów liściastych i zagospodarowania tych terenów jako łąki kośne. Głównym zagrożeniem jest intensyfikacja bądź zaniechanie prac. Powinny być użytkowane ekstensywnie. Nizowe i górskie świeże łąki

użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) są wrażliwe na zmianę stosunków wodnych co może doprowadzić do zmian florystycznych i przekształceniu siedliska. Ogromny wpływ na stan tych siedlisk ma człowiek. Nieumiejętne użytkowanie może zmienić charakter łąk.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000 jest zadowalający. Udział dobrze zachowanych płatów siedliska przedstawia się następująco: FV – 34% stanowisk, U1 – 45%, U2 – 21%. Ogólny stan ochrony siedliska dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 oceniony jest na U1. Nie zaobserwowano rajgrasu wyniosłego w opisywanych płatach roślinności.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

Fot. Janusz Porowski Zmiennowilgotna łąka trzęślicowa

Należy do siedlisk antropogenicznych, jednak na skutek zmian gospodarczych, tradycyjna forma jego użytkowania powoli zanika. Bogate w gatunki, wilgotne lub okresowo suche łąki z udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, rozwijające się na glebach organogenicznych i mineralnych, od silnie zakwaszonych do zasadowych i o zmiennym poziomie wody gruntowej. Zmienność poziomu zwierciadła wody gruntowej, która utrzymuje się wysoko wiosną i jesienią, a opada nisko lub bardzo nisko w pełni lata, daje możliwość koegzystencji wielu

gatunkom roślin, często o skrajnie różnych wymaganiach siedliskowych, charakterystycznych dla tego siedliska przyrodniczego. Siedlisko wrażliwe na zmiany uwilgotnienia gleby oraz sposób i intensywność użytkowania kośnego. Monitoring w skali kraju pokazuje, że w większości badanych obszarów kontynentalnych

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Brak

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Fot. Janusz Porowski Tama na cieku wodnym stworzona przez bobra

Największy europejski gryzoń osiągający nawet 140cm długości ciała. Masa dorosłego osobnika to średnio 20 kg. Ogon spłaszczony, pokryty pseudofurkami na 2/3 długości, u nasady pokrytą sierścią. Bobry są zwierzętami ziemnowodnymi, doskonale przystosowanymi do bytowania w wodzie. Dzięki wrzecionowatej budowie ciała bardzo dobrze pływają. Bóbr jest ścisłym roślinożercą. Poza liśćmi, gałęziami i korą położonych drzew liściastych bobry zjadają korzenie, kłocza i liście roślin wodnych i lądowych. Charakterystycznymi elementami krajobrazu zdradzającymi obecność bobra są tamy na ciekach wodnych skonstruowane z powalonych drzew i gałęzi oraz żeremia będące schronieniem. Według danych GIOŚ gatunek ten pod względem wielkości populacji, siedliska i perspektywy zachowania ma ocenę FV, czyli stan właściwy. Populacja w ostoi wykazuje trend wzrostowy, podobnie w całym regionie i kraju, dlatego ogólna ocena stanu ochrony określona jest na FV.

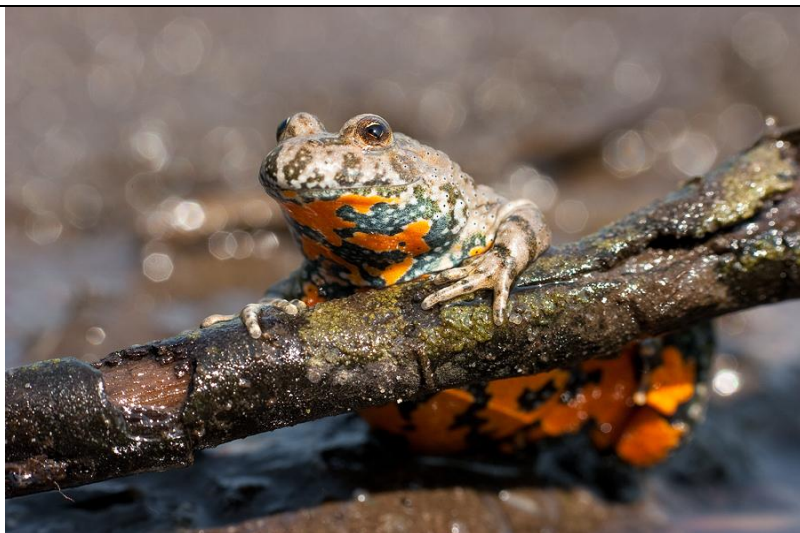
1355 Wydra *Lutra lutra*

Fot. Janusz Porowski Siedlisko wydry

Drapieżny ssak z rodziny łasicowatych. Długość ciała osiąga 70 – 90 cm, a masa ciała to około 10 kg. Górna część ciała ubarwiona na brązowo, spód ciała dużo jaśniejszy. Prowadzi ziemnowodny tryb życia ale od wody oddala się niechętnie. Ryby są głównym elementem diety. Zjada również drobne gryzonie i ptactwo wodne. Zasadza najchętniej środkowe rzeki i jeziora. Według danych GIOŚ gatunek ten pod względem wielkości populacji, siedliska i perspektywy zachowania ma ocenę FV, czyli stan właściwy. Ogólny stan ochrony Wydry *Lutra lutra* dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 oceniony jest na FV przy czym nieznany jest stan populacji - XX. Nie stwierdzono istotnych zagrożeń dla tego gatunku.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Fot. *Lukasz Siudziński*. Kumak nizinny.

Gatunek płaza z rodziny kumakowatych. Grzbiet ciała ubarwiony na kolor brązowo-oliwkowy lub szary. Charakterystyczne jaskrawe ubarwienie brzucha ma za zadanie odstraszać potencjalnego napastnika. Poza tym jest to ważny element przy rozpoznawaniu gatunku. Jest aktywny zarówno w dzień, jak i w nocy. Odżywia się głównie larwami i postaciami dorosłymi owadów wodnych, pajaków i skorupiaków. Jesienią, gdy temperatura wody spadnie poniżej ok. 10 stopni Celsjusza, kumaki opuszczają zbiorniki wodne i wychodzą na ląd w poszukiwaniu miejsca na zimowanie. Dymorfizm płciowy prawie nie zauważalny, poza pęcherzami powietrznymi u samca zwanymi rezonatorami, używanymi podczas godów. Głównym zagrożeniem jest działalność człowieka prowadząca do zmiany charakteru siedlisk wilgotnych; z mniejszymi bądź większymi zbiornikami wodnymi będącymi miejscami rozrodu.

Ocena ogólna stanu ochrony gatunku w skali całego kraju oceniono jako właściwy FV w 7,21% wszystkich stanowisk kumaka nizinnego. jako niezadowolający U1 - 74,77%, o czym decydowały niezadowolające oceny stanu siedliska. Tylko jedno stanowisko otrzymało ocenę stanu ochrony gatunku złą (U2). Dla 17,1% stanowisk stan ochrony gatunku określono jako nieznany (ocena XX) (dane GIOŚ). Ogólna ocena stanu ochrony dla Kumaka nizinnego w Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 oceniona jest jako nieznana i wymagana jest inwentaryzacja tego gatunku. Ocena stanu ochrony siedliska jest niezadowolająca - U1.

1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Fot. A. Smolis Zalotka większa

Gatunek ważki z rodziny ważkowatych (Libellulidae). Długość ciała 36–43 mm, rozpiętość skrzydeł 58–66 mm. Na odwłoku samców występuje wyraźna żółta plama. Cykl życiowy trwa zazwyczaj 2 lata. Większą część tego okresu obejmuje stadium larwalne. Larwy występują wśród podwodnej roślinności. Po zakończonym rozwoju i metamorfozie zachodzi wylot formy dorosłej. W okresie przed-i poreprodukcyjnym oraz w trakcie aktywności żerowiskowej dorosłe osobniki przebywają często w sąsiedztwie środowisk rozwoju. Gatunek związany z siedliskami wodnymi bądź wilgotnymi. Najczęściej małe oczka wodne, bagna, torfowiska niskie, rzadziej śródpolne czy śródłukowe oczka wodne.

Stan ochrony gatunku w skali kraju oceniony został jako FV w 58,1% przypadków, jako niezadowolający U1 - 35,5%, a jako zły U2 - 6,4%. Wyniki monitoringu pokazują, że gatunek nie jest zagrożony a jego populacje są z reguły w dobrym stanie. Niekorzystnie natomiast rokuje siedliska występowania *Leucorrhinia pectoralis* na skutek czynników antropogenicznych (dane GIOŚ). Podobne obawy wskazują wyniki badań na terenie ostoi. Zarastanie i lądowanie siedlisk gatunku stwarza zagrożenie dla trwałości populacji gatunku w perspektywie kilkunastu lat. Ogólna ocena stanu ochrony jest niezadowolająca U1.

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

Fot. Janusz Porowski Siedlisko Czerwończyka nieparka

Gatunek związany ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajowymi w dolinach rzek. Preferuje tereny nadwodne oraz obrzeża rowów melioracyjnych. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany w środowiskach suchszych, w tym także ruderalnych.

W związku z zasiedlaniem wilgotnych siedlisk największym zagrożeniem są ich osuszanie i zmiana sposobu zagospodarowania. Zaleca się ekstensywny sposób zagospodarowania.

Gatunek dobrze zachowany na terenie całego kraju (dane GIOŚ). Ocena stanu ochrony dla ostoi jest zadowalająca FV.

1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*

Fot. Janusz Porowski Czarcikęs łąkowy – roślina żywicielska Przeplatki aurinia

Dzienny motyl średniej wielkości. Rozpiętość skrzydeł postaci dorosłych wynosi od 36 mm do 40 mm. Ubarwienie wierzchu skrzydeł jest rdzawożółte z czarnym deseniem w postaci wąskich ciemnych przepasek tworzących wyraźny siateczkowaty rysunek. Przeplatka aurinia jest gatunkiem jednopokoleniowym. Osobniki dorosłe pojawiają się niekiedy już z początkiem trzeciej dekady maja, a ich lot trwa zwykle do końca czerwca. Występuje głównie na wilgotnych łąkach o dużym bogactwie gatunkowym, reprezentujących zmiennowilgotne łąki trzęślicowe. Zagrożenia dotyczą głównie zmiany charakteru łąk trzęślicowych; zaburzeniu stosunków wodnych siedlisk i nieodpowiednim zagospodarowaniu tych terenów. Ochrona skupia się na utrzymaniu siedlisk na takim etapie sukcesji, jaki zapewnia odpowiednie warunki dla rozwoju gatunku. W skali kraju stan ochrony jest zadowalający – FV. Jest to jednak wynik skomasowania stanowisk na 2 obszarach Natura 2000 (dane GIOŚ). Brak danych na temat stabilności populacji w badanej ostoi, nie pozwala na prognozowanie szans zachowania gatunku w rozpatrywanym obszarze mimo zadowalającej oceny – FV stanu siedliska.

4030 Szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*

Fot. Marcin Sielezniew Szlaczkoń szafraniec

Gatunek środowisk kserotermicznych o charakterze stepowym. Preferuje suche śródleśne łąki, polany, wrzosowiska oraz przydroża i przytorza. Gatunek ma dwa pokolenia w ciągu roku. Motyl pojawia się od połowy maja do końca czerwca oraz od połowy lipca do początku września. Motyl jest aktywny za dnia. Lata szybkim lotem przy słonecznej pogodzie i wysokiej temperaturze powietrza. Podstawowym zagrożeniem jest zagospodarowywanie łąk i ugorów nadających się pod uprawę. W mniejszym stopniu szkodliwe są zabiegi pielęgnacji i wyrębu lasu. Gatunek utrzymuje się dzięki tworzeniu nowych siedlisk wskutek zakładania zrębów w lasach czy tworzeniu się ugorów na przyleśnych polach, na których zaniechano uprawy. Należy w miarę możliwości utrzymywać charakter siedlisk kserotemicznych preferując naturalną roślinność tych terenów.

Ogólna ocena stanu ochrony dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 określona jest na U2 z powodu braku danych na temat czynników siedliskowych determinujących występowanie gatunku i regresywnej tendencji dynamiki populacji w skali regionu. W skali kraju ocena stanu ochrony określana również jako zła U2 (dane GIOŚ).

4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

Fot. Janusz Porowski Siedlisko Czerwończyka fioletka

Dzienny motyl, preferuje pogodne, słoneczne dni. Występuje na terenach podmokłych; najczęściej są to wilgotne łąki w dolinach rzek oraz torfowiska niskie. Gatunek wyprowadza w Polsce dwa pokolenia w ciągu sezonu. Pierwsze pokolenie pojawia się od początku maja do początku czerwca, a drugie od połowy lipca do połowy sierpnia. Gąsienica jest monofagiem i żyje na rdeście węzowniku (*Polygonum bistorta* L.).

Zagrożeniem dla gatunku jest intensywne zagospodarowanie wilgotnych łąk, które skutecznie eliminuje jego bazę pokarmową, a także sukcesja roślinności krzewiastej, głównie zarośli wierzbowych. Należy utrzymywać siedliska w odpowiednio wczesnej fazie sukcesji

Stan ochrony gatunku w skali kraju na 8 z 17 stanowisk określono jako właściwy - FV, na 4 jako niezadowolający - U1, a na 5 jako zły - U2 (dane GIOŚ). Ogólna ocena stanu ochrony gatunku dla Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021 określona jest jako U1.

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylon</i>	4030	Id: 4	Powierzchnia siedliska		-	U1	U1	Powierzchnia zmniejsza się w wyniku sukcesji naturalnej (kruszyna pospolita, brzoza brodawkowata, sosna pospolita i jałowiec pospolity)
			Struktura i funkcje	Pokrycie wrzосу pospolitego <i>Calluna vulgaris</i> (ew. łączne wrzосу i mączni-	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				cy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>)				
				Pokrycie traw	-	U1		
				Zarośnięcie przez drzewa	-	U1		
				Gatunki obce geograficznie	-	FV		
				Inwazyjne	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				gatunki rodzime (apofizy)				
				Struktura populacji kluczowych gatunków	-	U1		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie	-	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				typo-wych dla siedliska (wskaź-nik fakultatywny)				
				Inne zniekształcenia	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Perspek-tywy ochrony		-	U1		
Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion,</i> <i>Pohlio-Callunion,</i> <i>Calluno-Arctostaphyilion</i>	4030	Id: 1, 2, 3, 5, 6, 7	Powierz-chnia siedliska			U1	U1	Powierzchnia zmniejsza się w wyniku sukcesji naturalnej (kruszyna pospolita, brzoza brodawkowata,
			Struktura i funkcje	Pokrycie wrzосу pospolitego <i>Calluna vulgaris</i>	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				(ew. łączne wrzосу i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>)				sosna pospolita i jałowiec pospolity)
				Pokrycie traw	-	U1		
				Zarośnięcie przez drzewa	-	U1		
				Gatunki obce geogra-	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				ficznie				
				Inwazyj-ne gatunki rodzime (apofizy)	-	U1		
				Struktura populacji kluczowych gatunków		U1		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicz	-	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				nej gatun-ków lokalnie typowych dla siedliska (wskaż-nik fakultatywny)				
				Inne zniekształcenia	-	U1		
			Perspek-tywy ochrony		-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	6120	Id:8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19	Powierzchnia siedliska			U1	U1	Cieplolubne murawy napiaskowe należą do siedlisk półnaturalnych, kształtowanych i utrzymywanych dzięki wypasowi. Zmniejszanie wielkości płatów (sukcesja)
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	U1		
				Ekspansja krzewów i podrost	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				u drzew				
				Zachowa nie strefy ekotono wej	-	U1		
			Perspektywy ochrony		-	U1		
Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	6120	Id: 12,13, 14, 18	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Cieplolubne murawy napiaskowe należą do siedlisk półnaturalnych, kształtowanych i utrzymywanych dzięki wypasowi.

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
								Zmniejszanie wielkości płatów (sukcesja)
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1		
				Gatunki dominujące	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Rodzime gatunki	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				ekspan-sywne roślin zielnych				
				Ekspan-sja krze-wów i podrost u drzew	-	U2		
				Zachowa nie strefy ekotono wej	-	U1		
			Perspektywy ochrony		-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie	6230	Id: 41, 46, 47, 49, 51, 63, 64, 65, 69	Powierzchnia siedliska		-	U1	U1	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania (pasterstwo) – sukcesja. Zasadniczo płaty niezbyt bogate florystycznie (tylko kilka stanowisk z dużą liczbą gatunków)
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	FV		
				Bogactwo gatunkowe	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Gatunki ekspansywne	-	FV		
				Ekspansja krzewów	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				i podrost u drzew				
				Eutrofizacja	-	FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska	-	FV		
			Perspek-tywy ochrony		-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie	6230	Id: 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 48, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 67,	Powierzchnia siedliska		-	U1	U1	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania (pasterstwo) – sukcesja. Zasadniczo płaty niezbyt bogate florystycznie (tylko kilka stanowisk z dużą liczbą gatunków)
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
		68, 70, 71, 72, 73		Gatunki dominujące	-	FV		
				Bogactwo gatunkowe	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Gatunki ekspansywne	-	U1		
				Ekspansja krzewów	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				i podrost u drzew				
				Eutrofizacja	-	U1		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska	-	FV		
			Perspek-tywy ochrony		-	U1		
Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate	6230	Id: 23, 50	Powierzchnia siedliska		-	U1	U2	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania (pasterstwo) –

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
florystycznie								sukcesja. Zasadniczo płaty niezbyt bogate florystycznie (tylko kilka stanowisk z dużą liczbą gatunków)
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1		
				Gatunki dominujące	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Bogactwo gatunkowe	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Gatunki ekspansywne	-	U2		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Eutrofizacja	-	U1		
				Struktura przestrzenna płatów siedliska	-	U1		
			Perspek-tywy ochrony		-	U2		
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	Id: 95, 97, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 114, 115,	Powierzchnia siedliska		-	FV	U1	Niewielkie powierzchnie położone na niewielkich wyniesionych wśród łąk wilgotnych.

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
		117, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 133	Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transek-cie	-	U1		
				Struktura przestrze nna płątów siedliska	-	FV		
				Gatunki charak-terystycz ne	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	FV		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Zachowanie strefy ekotonowej	-	FV		
				Wojłok (martwa materia organiczna)	-	FV		
			Perspektywy ochrony		-	U1		
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>)	6510	Id: 93, 94, 96, 98, 100, 101, 110, 112, 113, 116,	Powierzchnia siedliska		-	FV	U1	Niewielkie powierzchnie położone na niewielkich wyniesionych wśród łąk

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
elationis)		121, 132,						wilgotnych.
			Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transek-cie	-	U1		
				Struktura przestrze nna płatów siedliska	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki charakter-rystycz-ne	-	U1		
				Gatunki dominują-ce	-	U1		
				Obce gatunki inwazyj-ne	-	FV		
				Gatunki ekspansy-wne roślin zielnych	-	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Ekspan-sja krzewów i podrost u drzew	-	FV		
				Zachowa nie strefy ekotono wej	-	FV		
				Wojłok (martwa materia organiczna)	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Perspektywy ochrony		-	U1		
Propozycje nowych przedmiotów ochrony								
Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe - <i>Molinion</i>	6410	Id: 75, 86, 90, 92	Powierzchnia siedliska		-	U1		
			Struktura i funkcje	Gatunki charak-tery-syczne	-	U1	U2	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania kośnego – na znacznej części płatów obserwowana sukcesja
				Ekspan sja krzewó w i podros	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				tu drzew				wtórna (kruszyna, wierzba rokita).
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedlisk	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	U1		
				Procent powierzchni zajęty przez siedlisko w transiekcie	-	U1		
				Martwa materia organiczna	-	U1		
				Zachowanie	-	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe - <i>Molinion</i>	6410	Id: 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 88, 89, 91		płatów lokalnie typowych				
			Perspektywy ochrony		-	U2		
			Powierzchnia siedliska		-	U1		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	-	U1	U2	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania kośnego – na znacznej części płatów obserwowana sukcesja
				Ekspancja krzewów i podros	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				tu drzew				wtórna (kruszyna, wierzba rokita).
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedlisk	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	U1		
				Procent powierzchni zajęty przez siedlisko w trans ekcie	-	U1		
				Martwa materia organiczna	-	U1		
				Zachowanie	-	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe - <i>Molinion</i>	6410	Id: 74, 82, 87		płatów lokalnie typowy ch				
			Perspektywy ochrony		-	U2		
			Powierzchnia siedliska		-	U1		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakt erys-tyczne	-	U1	U2	Siedlisko wrażliwe na zarzucenie użytkowania kośnego – na znacznej części płatów obserwowana sukcesja
				Ekspan sja krze-wów i podros	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				tu drzew				wtórna (kruszyna, wierzba rokita).
				Gatunki ekspansywne roślin zielnych	-	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	-	FV		
				Struktura przestrzenna płatów siedlisk	-	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące	-	U1		
				Procent powierzchni zajęty przez siedlisko w transiekcie	-	U1		
				Martwa materia organiczna	-	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Zachowanie płatów lokalnie typowych	-	-		
			Perspektywy ochrony		-	U2		
Gatunki								
Bóbr Castor fiber	1337	Id: 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169,	Parametry populacji	-	FV	FV	FV	Populacja w ostoi trend wzrostowy, podobnie w całym regionie i kraju
			Parametry siedliska gatunku	-	FV	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
		170, 171	Szanse zachowania gatunku	-	FV	FV		
Wydra <i>Lutra lutra</i>	1355	Id: 167	Parametry populacji	-	XX	-	FV	Brak istotnych zagrożeń
			Parametry siedliska gatunku	-	FV	-		
			Szanse zachowania gatunku	-	FV	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	1188	Areal gatunku na terenie ostoi	Parame-try populacji	-	XX	-	XX	Gatunek wymaga inwentaryzacji
			Parame-try siedliska gatunku	-	U1	-		
			Szanse zachowa-nia gatunku	-	XX	-		
Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	1042	Areal gatunku na terenie ostoi	Parametr y populacji	-	FV	-	U1	Zarastanie i łądowanie siedlisk gatunku

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Parametry siedliska gatunku	-	XX	-		stwarza zagrożenie dla trwałości populacji gatunku w perspektywie kilkunastu lat
			Szanse zachowania gatunku	-	U1	-		
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	1060	Id: 134, 135, 136, 137, 138	Parametry populacji	-	XX	-	FV	
			Parametry siedliska gatunku	-	FV	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaź-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Szanse zachowa nia gatunku	-	FV	-		
Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	1065	Id: 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146	Parame-try populacji	-	XX	-	XX	Brak danych na temat stabilności populacji, nie pozwala na prognozowanie szans zachowania gatunku w rozpatrywany m obszarze
			Parame-try siedliska gatunku	-	FV	-		
			Szanse zachowa nia gatunku	-	XX	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Szlaczkoń szafrańiec <i>Colias myrmidone</i>	4030	Areal gatunku na terenie ostoi	Parame-try populacji	-	U2	-	U2	Brak danych na temat czynników siedliskowych determinujących występowanie gatunku, regresywna tendencja dynamiki populacji w skali regionu
			Parame-try siedliska gatunku	-	XX	-		
			Szanse zachowa-nia gatunku	-	U1	-		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natu-ra	Stano-wisko	Para-metr stanu	Wskaż-nik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunk u wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	4038	Id: 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155	Parame-try populacji	-	XX	-	U1	Duża dostępność roślin żywicielskich. Zakłócony rozwój larw drugiego pokolenia – wykaszanie
			Parame-try siedliska gatunku	-	FV	-		
			Szanse zachowa-nia gatunku	-	U1	-		

4. Analiza zagrożeń

Chcąc chronić siedliska Natura 2000 w *Ostoi w Dolinie Górnego Nurca PLH200021* należy zwrócić uwagę na trzy aspekty: właściwy sposób użytkowania siedlisk będących przedmiotami ochrony; sukcesję roślin, która może zmienić charakter siedliska bądź bezpowrotnie je przekształcić. Należy również zadbać o stosunki wodne przez ograniczenie ingerencji człowieka w gospodarkę zasobami wodnymi. W ochronie nieleśnych siedlisk przyrodniczych działalność człowieka jak i jej brak może mieć tak samo złe konsekwencje. Zbyt intensywne użytkowanie prowadzi do zmian florystycznych a jego brak do szybko postępującej sukcesji wtórnej.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
1	4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru.	Zmiana składu gatunkowego - sukcesja wtórna - wkraczanie drzew i krzewów
2	6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych	C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru.	Zmiana składu gatunkowego - sukcesja wtórna - wkraczanie drzew i krzewów. Inne rodzaje praktyk rolniczych - składowanie „bel” siana, itp.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
3	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion – płaty bogate florystycznie</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) B01 Zalesianie terenów otwartych	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa	Zmiana składu gatunkowego - sukcesja wtórna - wkraczanie drzew i krzewów. Zalesianie gruntów porolnych
4	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - <i>Arrhenatherion elatioris</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A02 Zmiana sposobu uprawy K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) B01 Zalesianie terenów otwartych	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja	Inne rodzaje praktyk rolniczych - podsiewanie użytkowych gatunków traw
5	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Obszar Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	Brak danych potwierdzających występowanie siedliska jako przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca.		

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
6	1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	G05.04 Wandalizm	F05.04 Klusownictwo	Wandalizm-niszczenie tam bobrowych
7	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	K03.01 Konkurencja	F05.04 Klusownictwo	Konkurencja Norki amerykańskiej
8	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Teren ostoi objęty PZO	K01.03 Wyschnięcie J02.11.01 Składowanie śmieci, odkładanie wybagrowanego materiału	A08 Nawożenie /nawozy sztuczne/ K05 Zmniejszenie płodności /depresja genetyczna	Wysychanie drobnych zbiorników wodnych oraz składowanie śmieci w istniejących. Nawożenia upraw rolnych-eutrofizacja zbiorników wodnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
					Zmniejszenie płodności / depresja genetyczna-izolacja populacji
9	1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Teren ostoi objęty PZO	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	J02. Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	
10	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	J03 Inne zmiany ekosystemu K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) A03 Koszenie / ścinanie trawy	A03.03 zaniechanie / brak koszenia A02.01 Intensyfikacja rolnictwa J02. Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Nadmierny rozwój turzycowisk, trzcinowisk. Bardzo niskie koszenie siedlisk gatunku. Intensyfikacja użytkowania łąk
11	1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie	J03 Inne zmiany ekosystemu K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa J02. Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Nadmierny rozwój turzycowisk, trzcinowisk. Intensyfikacja

L.p .	Przedmiot ochrony	Numer stano- wiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
		Górnego Nurca PLH 200021			użytkowania łąk
12	4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	Teren ostoi objęty PZO	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	B01 Zalesianie terenów otwartych	Sukcesja na siedliskach kserotermicznych
13	4038 Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa	Sukcesja wtórna na łąkach. Intensyfikacja użytkowania łąk
14	1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	Obszar Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	Brak danych potwierdzających występowanie gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca.		
Propozycje nowych przedmiotów ochrony					
15	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa,	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja	Zmiana sposobu uprawy - przekształcanie łąk w grunty orne lub

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożeń
			Istniejące	Potencjalne	
		Górnego Nurca PLH 200021	brak wypasu A02 Zmiana sposobu uprawy K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) B01 Zalesianie terenów otwartych		plantacje drzew

Suche wrzosowiska (4030) oraz **Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (6120)** mają podobny charakter stąd istniejące zagrożenia są niemal identyczne. Największym zagrożeniem jest zaniechanie ekstensywnego wypasu, który jako aktywna forma ochrony zapobiega innemu zagrożeniu jakim jest sukcesja naturalna (wtórna). Wypas eliminuje ryzyko pojawienia się niepożądanych gatunków roślin, siewek drzew czy krzewów, a co za tym idzie przekształceniu się siedliska. Potencjalnym zagrożeniem może być wszelkiego rodzaju pozyskiwanie piasku czy żwiru. Pozyskiwanie wiąże się z wykopami i niszczeniem roślinności. Należy zapobiegać zmianom żyzności siedliska. Użyźnienie siedliska może zwiększyć prawdopodobieństwo pojawienia się gatunków bogatszych siedlisk niepożądanych. Do zmian trofii siedliska zazwyczaj przyczynia się składowanie materiału organicznego jak np. siano.

Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe *Nardion* – płaty bogate florystycznie (6230) zagrożone są w dużym stopniu zwiększeniem żyzności i łatwo inicjowalnym procesem sukcesji wtórnej. Wkraczanie drzew i krzewów oraz silnych konkurencyjnych roślin zielnych jest łatwo zauważalnym symptomem postępującej sukcesji. Procesom tym należy zapobiegać poprzez ekstensywne użytkowanie. Należy prowadzić wypas zwierząt i okresowe wykaszanie muraw. Siedlisko jest wrażliwe na zarzucenie użytkowania, dlatego dla jego zachowania konieczna jest ochrona czynna.

Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410) Siedlisko wrażliwe na zmiany uwilgotnienia gleby oraz sposób i intensywność użytkowania kośnego. Zachowanie siedliska wymaga prowadzenia ochrony czynnej i kontroli warunków hydrologicznych. Kluczowe dla jego zachowania wydaje się zapewnienie użytkowania naśladującego dawne, dziś już zarzucone metody, tj. wysokie koszenie runi późnym

latem/jesienią połączone z usuwaniem biomasy, raz w roku.

Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - *Arrhenatherion elatioris* (6510). Siedlisko jest silnie uzależnione od działalności człowieka. Do najważniejszych działań należy zaliczyć koszenie. Należy kosić po wykłoszeniu się głównych gatunków traw. Siano powinno zostać usunięte by nie zmieniać warunków troficznych siedliska. Brak koszenia i pozostawianie siana skutkuje wzrostem udziału gatunków nitrofilnych i ziołoroślowych oraz wkraczaniem gatunków drzewiastych. Koszenie można zastąpić wypasaniem łąk. Wypas jest dopuszczalny jedynie w ograniczonym zakresie. Intensywny wypas powoduje zanik rajgrasu i gatunków nietolerujących zgryzania i wydeptywania. Tego typu zabiegi powinny być zbalansowane pod względem intensyfikacji. Użytkowanie powinno mieć charakter ekstensywnego. Należy zapobiegać działaniom, które bezpowrotnie zmieniają siedlisko. Są to zalesianie łąk lub zmiana zagospodarowania i przekształcanie na grunty orne.

III

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

5. Cele działań ochronnych

Ważnym elementem przy ochronie siedlisk będących przedmiotami ochrony jest odpowiednie prowadzenie gospodarki rolnej.. W każdym z tych przypadków powinna to być ekstensywna gospodarka (łąkarska, pastwiskowa lub łąkarsko –pastwiskowa). Siedliska ubogie i mało atrakcyjne dla rolnictwa jak wrzosowiska czy murawy napiaskowe w dużej mierze narażone są na porzucenie jakichkolwiek działań, co prowadzi do przekształcenia się siedliska na drodze sukcesji naturalnej. Dotyczy to również siedlisk trudno dostępnych. Intensyfikacja gospodarowania wpływa na skład florystyczny siedliska (znaczne zubożenie) i zmianę jego charakteru. Duży wpływ na strukturę siedlisk mają zabiegi melioracyjne, które ukierunkowane na osuszanie terenów wilgotnych mają udostępnić je do prowadzenia gospodarki. Ekstensyfikacja prac rolniczych jest pożądana również na siedliskach nie będących przedmiotem ochrony a będących siedliskami występowania licznych bezkręgowców, które są ujęte w PZO. Podobnie jak wspomniane wyżej zaprzestanie gospodarki rolnej w postaci wypasu czy koszenia prowadzi do zmian w składzie florystycznym siedlisk i często do wyparcia przez rośliny kolejnej fazy sukcesji roślin niezbędnych do zakończenia cyklu rozwojowego wielu zagrożonych motyli. Intensyfikacja prac prowadzi niemalże do takich samych konsekwencji.

Wiele gatunków objętych PZO wymaga dodatkowych prac inwentaryzacyjnych w celu zaplanowania optymalnych działań ochronnych.

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U1	Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska	Okres obowiązywania Planu.
6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U1	Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska	Okres obowiązywania Planu
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion – płaty bogate florystycznie</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U1	Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Okres obowiązywania Planu
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U1	Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Okres obowiązywania Planu

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	-	-	Brak danych potwierdzających występowanie siedliska jako przedmiotu ochrony w obszarze. Istnieje konieczność weryfikacji SDF.	Perspektywa nie możliwa do określenia.
1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	FV	Nie przewiduje się działań ochronnych	Obecny stan właściwy
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	FV	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Obecny stan właściwy
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Teren ostoi objęty PZO	XX	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Okres obowiązywania Planu
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Teren ostoi objęty PZO	U1	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz	Okres obowiązywania Planu

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
			zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	FV	Utrzymanie ekstensywnej gospodarki Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Obecny stan właściwy
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	XX	Utrzymanie ekstensywnej gospodarki Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Okres obowiązywania Planu
4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	Teren ostoi objęty PZO	U2	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Perspektywa trudna do oszacowania. Prawdopodobnie osiągnięcie stanu FV jest niemożliwe

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
4038 Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U1	Utrzymanie istniejących stanowisk. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem oceny stanu populacji gatunku oraz zaplanowania działań ochronnych i badań monitoringowych.	Okres obowiązywania Planu
1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	-	-	Brak danych potwierdzających występowanie gatunku w obszarze Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnego Nurca. Konieczność weryfikacji SDF obszaru.	Perspektywa nie możliwa do określenia.
Propozycje nowych przedmiotów ochrony				
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Ogół stanowisk w obszarze Ostoja w Dolinie Górnego Nurca PLH 200021	U2	Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Okres obowiązywania Planu

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	1	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego, położonego na trwałych użytkach zielonych	Ekstensywne użytkowanie pastwiskowe.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
	2	Działanie fakultatywne. Ochrona siedliska	Usuwanie drzew i krzewów w płacie siedliska z usunięciem biomasy. Częstotliwość zabiegów uzależniona od intensywności sukcesji. Powstrzymanie poprzez użytkowanie kośne zielnych gatunków ekspansywnych np. trzcinnik pisakowy, jeżyna.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Jednorazowo, w przypadku braku użytkowania co 3 lata	0,1-0,5/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.

	3	Działanie fakultatywne. Użytkowanie pastwiskowe.	Wypas od 1 maja do 15 października. Obsada zwierząt 0,2 DJP/ha przy obciążeniu pastwiska nie większym niż 5 t/ha	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Corocznie	1/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
6120 Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	4	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego, położonego na trwałych użytkach zielonych	Ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośne lub kośno-pastwiskowe.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	5	Działania związane z ochroną czynną					
		Działanie fakultatywne. Ochrona siedliska	Usuwanie drzew i krzewów w płacie siedliska; usunięcie biomasy. Częstotliwość zabiegów uzależniona od intensywności sukcesji.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Co 2-3 lata	0,3/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.

	6	<p>Działanie fakultatywne.</p> <p>Użytkowanie pastwiskowe, kośne lub kośno-pastwiskowe</p>	<p>Wypas od 1 maja do 15 października. Obsada zwierząt 0,4-0,6 DJP/ha przy obciążeniu pastwiska nie większym niż 5 t/ha. Koszenie raz w roku między 15.lipca-30 września z usunięciem biomasy do 2 tygodni po koszeniu. Należy pozostawić 5-10% powierzchni nieskoszonych, każdego roku inną. Wysokość koszenia do 10 cm. Przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym maksymalna obsada zwierząt nie powinna przekraczać 0,3 DJP/ha. W sierpniu lub wrześniu wykaszanie niedojadów. Zakaz nawożenia, przeorywania, wałowania i podsiewania, włókowania w okresie od 1 kwietnia do 1 września, stosowania ścieków i osadów ściekowych</p>	<p>Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1</p>	Stale	1/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
6230 Górskie	7	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					

i niżowe murawy błóżniczkowe Nardion – płaty bogate florystycznie		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego, położonego na trwałych użytkach zielonych	Ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośne lub kośno – pastwiskowe	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	8	Działania związane z ochroną czynną					
		Działanie fakultatywne. Ochrona siedliska	Usuwanie drzew i krzewów w płacie siedliska; usunięcie biomasy.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	W miarę potrzeb, przy braku użytkowania co 2-3 lata	0,3/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
	9	Działanie fakultatywne. Użytkowanie pastwiskowe.	Wypas od 1 maja do 15 października. Obsada zwierząt 0,4-0,6 DJP/ha przy obciążeniu pastwiska nie większym niż 5 t/ha. Na terenach zalewowych roz- poczęcie wypasu nie wcześniej niż dwa tygodnie po ustąpieniu wód. Zakaz nawożenia przeorywania, wałowania i podsiewania, włókania w okresie od 1 kwietnia do 1 września, stosowa- nia ścieków i osadów ściekowych	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	1/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	10	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego, położonego na trwałych użytkach zielonych	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania kośnego, pastwiskowego, kośno-pastwiskowego	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	11	Działania związane z ochroną czynną					
		Działanie fakultatywne. Użytkowanie kośne lub pastwiskowe.	Koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września, do dwóch razy w roku z usunięciem biomasy do 2 tygodni po skoszeniu. Należy pozostawić 5-10% powierzchni nieskoszonej, każdego roku inną. Wysokość koszenia 5-15 cm. Wypas od 1 maja do 15 października (0,2 DJP/ha) przy obciążeniu pastwiska nie większym niż 5 t/ha. Zakaz przeorywania, wałowania i podsiewania, włókowania w okresie od 1 kwietnia do 1 września, stosowania ścieków i osadów ściekowych	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	1-2/rok	1/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.

1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	12	Edukacja ekologiczna	Opracowanie materiałów informacyjnych o roli bobra w środowisku naturalnym i postępowaniu w przypadku wystąpienia szkód w środowisku i infrastrukturze, spowodowanych przez bobry. Przekazanie ulotek mieszkańcom obszaru.	Gminy w granicach obszaru Natura 2000 i w jego bezpośrednim sąsiedztwie	W okresie obowiązywania PZO	4,0	RDOŚ w Białymstoku
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	13	Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cieki wodne i zbiorniki w ich zasięgu na terenie obszaru Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	3,0	RDOŚ w Białymstoku
1188 Kumak	14	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					

nizinny <i>Bombina</i> <i>bombina</i>		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Zbiorniki wodne na terenie obszaru Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	5,0	RDOŚ w Białymstoku
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	15	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cały obszar Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	3,0	RDOŚ w Białymstoku
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	16	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska występowania gatunku	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania kośnego, pastwiskowego, kośno-pastwiskowego	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	17	Działania związane z ochroną czynną					

		Działanie fakultatywne. Ochrona siedlisk gatunku	Koszenie (nie wcześniej niż w połowie września) z usunięciem biomasy lub ekstensywny wypas w miejscach występowania gatunku. Zakaz przeorywania, wałowania i podsiewania, włókania, stosowania ścieków i osadów ściekowych	Siedlisko gatunku położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Corocznie	0,4/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
	18	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cały obszar Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	4,0	RDOŚ w Białymstoku
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	19	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska występowania gatunku	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania kośnego, pastwiskowego, kośno-pastwiskowego	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	20	Działania związane z ochroną czynną					

		Działanie fakultatywne. Ochrona siedlisk gatunku	Koszenie 1 raz w roku, po 1 lipca z usunięciem biomasy. Zakaz przeorywania, wałowania i podsiewania, włókowania, stosowania ścieków i osadów ściekowych	Siedlisko gatunku położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Corocznie	0,4/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
	21	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cały obszar Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	4,0	RDOŚ w Białymstoku
4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	22	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cały obszar Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	2,0	RDOŚ w Białymstoku
4038	23	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					

Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska występowania gatunku	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania kośnego, pastwiskowego, kośno- pastwiskowego	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	24	Działania związane z ochroną czynną					
		Działanie fakultatywne. Ekstensywne użytkowanie siedlisk gatunku	Mało intensywny wypas (obsada: <0,2 DJP/ha) albo koszenie, nie wcześniej niż w połowie września. Usuwanie skoszonej biomasy. Zakaz przeorywania, wałowania i podsiewania, włókowania, stosowania ścieków i osadów ściekowych	Siedlisko gatunku położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Corocznie	0,4/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
	25	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		Inwentaryzacja przyrodnicza	Wyznaczenie wszystkich stanowisk gatunku na terenie ostoi, wyznaczenie punktów pomiarowych do badań monitoringowych, ocena stanu populacji gatunku	Cały obszar Natura 2000	W okresie obowiązywania PZO	4,0	RDOŚ w Białym- stoku
Proponowany przedmiot ochrony							

6410 Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	26	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego, położonego na trwałych użytkach zielonych	Ekstensywne użytkowanie kośne,	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Stale	-	Właściciele i zarządcy gruntów.
	27	Działania związane z ochroną czynną					
		Działanie fakultatywne. Ochrona siedliska	Usuwanie drzew i krzewów, usunięcie biomasy.	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	W miarę potrzeb, przy braku użytkowania, co 2-3 lata	0,5/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.
	28	Działanie fakultatywne. Użytkowanie kośne.	Koszenie w terminie 15 września do 30 października z usunięciem biomasy do 2 tygodni po skoszeniu. Koszenie powinno obejmować połowę areału łąki, przy czym każdego roku inna powierzchnia. Wysokość koszenia 5-15 cm. Technika koszenia: w sposób nie niszczący struktury roślinności i gleby; zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz	Płaty siedliska położone w działkach ewidencyjnych - załącznik nr 1	Corocznie	1/ha	Właściciele i zarządcy gruntów.

			do wewnątrz działki. Zakaz nawożenia, przeorywania, wałowania, podsiewu, stosowania ścieków i osadów ściekowych. Zakaz włókowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września. Zakaz wypasu.				
--	--	--	--	--	--	--	--

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphyllion</i>							
Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska	Powierzchnia siedliska		Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Optymalny termin badań wrzosowisk to okres od lipca do września. Wystarczająca jest jedna obserwacja w ciągu roku. Badanie na stanowiskach należy prowadzić nie rzadziej niż co 5 lat.	3 do 5 stanowisk siedliska	1	RDOŚ w Białymstoku
	Struktura i funkcje	Pokrycie wrzosu pospolitego <i>Calluna vulgaris</i> (ew. łączne wrzosu i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylla uva-ursi</i>)					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
		Pokrycie traw					
		Zarośnięcie przez drzewa					
		Gatunki obce geograficznie					
		Inwazyjne gatunki rodzime (apofizy)					
		Struktura populacji kluczowych gatunków					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
		Stan kluczowych dla różnorodność i biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska					
		Inne zniekształcenia					
	Perspektywy ochrony						
6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>							
Utrzymanie powierzchni i struktury	Powierzchnia siedliska		Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ,	Optymalnym terminem badań jest termin od	4 do 8 stanowisk siedliska	1,5	RDOŚ w Białymstoku

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
siedliska	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	połowy maja do końca czerwca, w okresie gdy znaczna część gatunków znajduje się w optimum kwitnienia. Nie rzadziej niż co 5 lat			
		Gatunki dominujące					
		Obce gatunki inwazyjne					
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych					
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew					
		Zachowanie strefy ekotonowej					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
	Perspektywy ochrony						
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie							
Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Powierzchnia siedliska		Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Okres od połowy lipca do końca sierpnia, kiedy znaczna część gatunków znajduje się w optimum kwitnienia. Nie rzadziej niż co 5 lat	6 do 10 stanowisk siedliska	1,5	RDOŚ w Białymstoku
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne					
		Gatunki dominujące					
		Bogactwo gatunkowe					
		Obce gatunki inwazyjne					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
		Gatunki ekspansywne					
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew					
		Eutrofizacja					
		Struktura przestrzenna płatów siedliska					
	Perspektywy ochrony						

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)							
Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Powierzchnia siedliska		Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Optymalny termin to krótki okres po wykłoszeniu się większości traw a przed pierwszym pokosem. Zwykle jest to czas od końca maja do przełomu czerwca i lipca. Nie rzadziej niż co 5 lat	8 do 12 stanowisk siedliska	2,0	RDOŚ w Białymstoku
	Struktura i funkcje	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje					
		Struktura przestrzenna płatów siedliska					
		Gatunki charakterystyczne					
		Gatunki dominujące					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
		Obce gatunki inwazyjne					
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych					
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew					
		Zachowanie strefy ekotonalnej					
		Wojłok (martwa materia organiczna)					
	Perspektywy ochrony						

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>							
Nie przewiduje się działań ochronnych	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Prowadzić monitoring co 6 lat w okresie jesienno-zimowym	5 do 10 stanowisk gatunku	1,0	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>							
Uzupełnienie wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Kontrola wszystkich cieków i zbiorników. Badanie stanowisk co 1-2 km na ciekach i zbiornikach wodnych w okresie zimowo-wiosennym. Tropienie po ponowie. Nie rzadziej niż co 5 lat	Koryto rzeki Nurzec, stawy w okolicy miejscowości Bystre	1,0	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>							
Uzupełnienie wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Od 1 kwietnia do końca lipca. (Jest to potencjalny okres pory godowej tego gatunku w Polsce.) Minimum 3-4 kontrole (w tym optymalnie co najmniej jedną nocną), kiedy płazy te są bardzo aktywne i dobrze słyszalne. Kontrole należy prowadzić przy sprzyjającej pogodzie (temp. powietrza co najmniej 15°C,	Ostoja PLH200021 – do ustalenia po inwentaryzacji	1,0	RDOŚ w Białymstoku

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
	Parametry siedliska gatunku	-		brak silnego wiatru). Nie rzadziej niż co 5 lat			
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>							
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMS,	Pierwszy i zasadniczy termin liczenia powinien przypaść pomiędzy	Ostoja PLH200021 – do ustalenia po inwentaryzacji	1,5	RDOŚ w Białymstoku

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
	Parametry siedliska gatunku	-	dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	20 maja a 5 czerwca. Zbiór wyników pozostałych po wylocie images należy przeprowadzić pomiędzy 18 a 27 maja. Monitoring co 3 lata. Monitoring siedlisk przeprowadza się w cyklu pięcioletnim			

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>							
Utrzymanie ekstensywnej gospodarki Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Liczenie motyli między godziną 10 a 16, przy małym zachmurzeniu, odpowiednio wysokiej temperaturze (przynajmniej 17°C) wietrze słabym lub co najwyżej umiarkowanym. Liczenie raz na dekadę miesiąca. Nie rzadziej niż co 5 lat	Ostoja PLH200021 – do ustalenia po inwentaryzacji	5,0	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>							
Utrzymanie ekstensywnej gospodarki Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	W okresie od ostatnich dni maja do połowy czerwca. Liczenie motyli między godziną 10 a 16. Trzy kontrole nie więcej niż co 10 dni. Wyszukiwanie oprzędów z gąsienicami i liczenie roślin żywicielskich w okresie pełnego kwitnienia czarcikęsu. Nie rzadziej niż co 5 lat	Załącznik nr 1	5,0	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>							
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Liczenie motyli między godziną 10 a 16, przy małym zachmurzeniu, odpowiednio wysokiej temperaturze (przynajmniej 17°C) wietrze słabym lub co najwyżej umiarkowanym. Liczenie raz na dekadę miesiąca. Nie rzadziej niż co 5 lat	Ostoja PLH200021 – do ustalenia po inwentaryzacji	1,0	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
4038 Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>							
Utrzymanie istniejących stanowisk. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Parametry populacji	-	Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMŚ, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Liczenie motyli między godziną 10 a 16, przy małym zachmurzeniu, odpowiednio wysokiej temperaturze (przynajmniej 17°C) wietrze słabym lub co najwyżej umiarkowanym. Liczenie raz na dekadę miesiąca. Nie rzadziej niż co 5 lat	Ostoja PLH200021 – do ustalenia po inwentaryzacji	1/stanowisko	RDOŚ w Białymstoku
	Parametry siedliska gatunku	-					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
Propozycja nowego przedmiotu ochrony							
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - <i>Molinion</i>							
Utrzymanie powierzchni i struktury siedliska Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania	Powierzchnia siedliska		Przeprowadzić badania zgodnie z metodyką PMS, dokonując oceny podanych parametrów i wskaźników	Optymalnym czasem prowadzenia obserwacji jest okres przed pierwszym pokosem: koniec czerwca-pierwsza połowa lipca. Nie rzadziej niż co 5 lat	3 do 5 stanowisk siedliska	2,0	RDOŚ w Białymstoku
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne					
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew					
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych					
		Obce gatunki inwazyjne					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
		Struktura przestrzenna płatów siedliska					
		Gatunki dominujące					
		Procent powierzchni zajęty przez siedlisko w transekcje					
		Martwa materia organiczna					
		Zachowanie płatów lokalnie typowych					

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Szacowany koszt (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny
	Perspektywy ochrony						

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk na okres 01.01.2009 - 31.12.2018 Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Nurzec na okres 01.01.2009 - 31.12.2018	Zapisy Planu Zadań Ochronnych powinny być brane pod uwagę podczas realizacji gospodarki leśnej

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<p>Uchwała nr XII/80/12 Rady Gminy Boćki z dnia 30 sierpnia 2012 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Boćki</p> <p>Uchwała Nr XIV/119/2000 Rady Miejskiej w Kleszczelach z dnia 31 października 2000 r. w sprawie strategii rozwoju gminy na lata 2000 - 2015.</p> <p>Strategia Rozwoju Gminy Orla do 2015 r. IV-V. Uchwała nr IX/54/03 Rady Gminy Orla z dn. 15 września 2003 r.</p> <p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Orla na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 – 2016</p>	<p>Brak wskazań do dokumentów planistycznych.</p>

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Nie zachodzi potrzeba sporządzenia planu ochrony. Mały zakres planowanych inwentaryzacji. Nie ma konieczności zaplanowania ochrony w perspektywie dłuższej niż 10 lat oraz konieczności unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	3.1.a. 7230 Stopień reprezentatywności: C	3.1.a. 7230 Stopień reprezentatywności: D	Nadanie oceny reprezentatywności w momencie utworzenia obszaru nie było zasadne – nie przeprowadzono inwentaryzacji a jedynie rozpoznanie. Korekta wynika również z prac terenowych w 2012 (w ramach PZO), z czterech znanych stanowisk potwierdzono tylko trzy, które charakteryzowały się dużą fragmentacją ze znikomą liczbą gatunków charakterystycznych. Stwierdzono również silny wpływ czynników zagrażających.
2	-	3.1.a. 6410:. Stopień reprezentatywności: C, Względna powierzchnia: C, Stan zachowania: B Ocena ogólna: B	W wyniku prac terenowych w 2012 roku (w ramach PZO oraz na podstawie Baza invet 2007 LP, dane WZS) stwierdzono płaty siedliska <i>Molinion</i> (6410) o łącznej powierzchni 35,35 ha, na które złożyło się 19 stanowisk. Nadane oceny wskaźników zgodnie z metodyką PMŚ pozwoliły przyjąć Stopień reprezentatywności z oceną C, Względną powierzchnię z oceną C, Stan zachowania z oceną B, co skutkuje oceną ogólną: B.

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
3	-	3.1.a. 91E0: Stopień reprezentatywności: D	Baza inwet 2007 LP, weryfikacja terenowa 2012
4	-	3.1.a. 91D0: Stopień reprezentatywności: D	Baza inwet 2007 LP, weryfikacja terenowa 2012
5	-	3.1.a. 9170: Stopień reprezentatywności: D	Baza inwet 2007 LP, weryfikacja terenowa 2012
6	3.2.e. 1146: Ocena populacji: C	-	Gatunku nie stwierdzono w systemie rzeki Nurzec (Zięba i inni 2008) oraz wg danych z odłowów PZW (2010). Brak podstaw do twierdzenia iż gatunek występuje bądź występował w przeszłości w granicach obszaru

Nie przewiduje się zmian granic obszaru

11. Zestawienie uwag i wniosków

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
Uwagi zgłoszone podczas 21-dniowych konsultacji społecznych			
	Moduł A		
	Moduł B		
1	<p>Wszystkie siedliska będące przedmiotem ochrony występujące na działkach nadleśnictwa tj. 323, 373, 233, 393/1 – obręb ewidencyjny Mołoczki, 963, 964, 965 – obręb ewidencyjny Nurzec, 350 obręb ewidencyjny Śnieżki, występują na bardzo małych powierzchniach, często w sąsiedztwie dróg biegnących wzdłuż działek i innych własności przylegających do działek będących w zarządzie nadleśnictwa. Powoduje to możliwość uszkodzenia i zniszczenia płatów siedlisk przez osoby trzecie poruszające się po drogach lub użytkujących sąsiednie grunty. Jednocześnie uniemożliwia to właściwy nadzór nadleśnictwa nad ich stanem. Zajmowane powierzchnie poszczególnych siedlisk na działkach nadleśnictwa są na tyle małe, że trudno jednoznacznie określić ich zasięg. Poligony występowania siedlisk są często „przykryte” opisami kodowymi siedlisk. Uniemożliwia to przekazanie</p>	Nadleśnictwo Nurzec	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Istnienie prawdopodobieństwa uszkodzenia płatów siedlisk przez osoby „poruszające się po drogach lub użytkujących sąsiednie grunty” nie jest argumentem za zaniechaniem ochrony przedmiotu ochrony. A wręcz przeciwnie posiadając wiedzę iż zlokalizowane są w tych miejscach cenne elementy przyrody należy dołożyć starań by zapewnić im właściwe funkcjonowanie.</p> <p>W stosunku do: „Poligony występowania siedlisk są często „przykryte” opisami kodowymi siedlisk. Uniemożliwia to przekazanie materiałów...” - Zasięg płatów siedlisk można określić na</p>

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	<p>materiałów właściwemu Leśniczemu i wskazanie przedmiotów ochrony na gruncie celem podjęcia działań monitoringowych i ochronnych opisanych w projekcie.</p> <p>Zdaniem nadleśnictwa działki te nie powinny być objęte planem zadań ochronnych.</p>		<p>podstawie map w skali 1: 10 000, które są załącznikiem do dokumentacji PZO, ale również na podstawie załącznika z wykazem działek ewidencyjnych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych. W przypadkach rodzących cięń wątpliwości można skorzystać z danym w formie cyfrowej (warstw wektorowych -.shp) będących w posiadaniu RDOŚ (do wykorzystania z GPS).</p>
2	<p>Należy zauważyć, że w opisie zagrożeń potencjalnych dla siedlisk 4030, 6120, 6230 nie wymieniono zagrożeń związanych z możliwością zniszczenia przez osoby trzecie i nieprawidłowe użytkowanie dróg. Zdaniem Nadleśnictwa wniesienie takiego zapisu jest zasadne ze względu na małe powierzchnie tych siedlisk często zlokalizowanych przy drogach o nawierzchniach nieutwardzonych (gruntowych i żwirowych), które w okresach wzmożonych opadów stają się miejscowo nieprzejezdne i „zmieniają” swój przebieg przez omijanie tych miejsc. Zasadne wydaje się również wniesienie zapisów, które ograniczą możliwość powstania w/w szkód.</p>	Nadleśnictwo Nurzec	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Drogi (większość) na terenie ostoi biegną na nasypach, otoczonych rowami melioracyjnymi – brak możliwości przemieszczania się poza obrysem drogi.</p> <p>Ponadto należy zauważyć, iż opisane zjawiska nie są długotrwałe a prawdopodobieństwo, że drogi staną się nieprzejezdne w sąsiedztwie działek, na których występują płaty wymienionych siedlisk jest znikome. Ponieważ obszar ostoi to zmeliorowane torfowisko niskie,</p>

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			drogi poprowadzone są w większości na nasypach, a w okresie zwiększonych opadów gdy droga zasadnicza staje się nieprzejezdna to grunty poza nią zupełnie nie nadają się do ruchu kołowego.
3	Wnioskuję się o dodanie do zagrożeń potencjalnych dla siedlisk 4030, 6120, 6230 -nieprawidłowego użytkowania dróg, podczas którego istnieje możliwość zniszczenia małych powierzchni siedlisk często zlokalizowanych przy drogach o nawierzchniach nieutwardzonych (gruntowych i żwirowych). Zasadne wydaje się również wniesienie zapisów które ograniczą możliwość powstania tych szkód	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	Uwaga nieuwzględniona. Odpowiedź w punkcie 1 i 2. Prawdopodobieństwo niszczenia siedlisk przy nieprawidłowym użytkowaniu dróg jest zbyt niskie, by uznać je nawet za zagrożenie potencjalne. Ponadto wymienione siedliska nie są zlokalizowane w najbliższym otoczeniu nawet jednej drogi o intensywnym ruchu. Natomiast płyty położone przy drózkach sporadycznie użytkowanych nie są zagrożone z tej strony, a nawet w niektórych przypadkach może być to korzystne dla siedlisk.
4	W ramach działań ochronnych zaplanowano prace na gruntach będących w zarządzie nadleśnictw. Często są to bardzo małe powierzchnie pól siedlisk (trudno jednoznacznie określić ich zasięg). Często położone są w sąsiedztwie dróg.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	Uwaga częściowo uwzględniona. Odpowiedź na pierwszą część pytania znajduje się w punktach 1, 2 i 3.

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Z jednej strony powoduje to możliwość ich uszkodzenia niszczenia. Z drugiej strony nie zostały one opisane jako działki będące w zarządzie nadleśnictw. W związku z powyższym wnioskuję się o zweryfikowanie poszczególnych płatów siedlisk i wyłączenie tych powierzchni, których nie będziemy w stanie utrzymać we właściwym stanie. Dodatkowo w przypadku działań na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Nurzec i Bielsk w kolumnie „podmiot odpowiedzialny” zapisać formułę: „na gruntach zarządzanych przez właściwe nadleśnictwo działania ochronne związane z gospodarką leśną prowadzi samodzielnie nadleśniczy natomiast działania nie związane z gospodarką leśną prowadzi nadleśniczy po zapewnieniu środków finansowych z zewnątrz”		Natomiast odnośnie finansowania: w projekcie PZO zostanie wprowadzony zapis w odniesieniu do gruntów nadleśnictw: „ <i>Właściwy nadleśniczy samodzielnie wykonuje zadania związane z gospodarką leśną po wprowadzeniu odpowiednich zapisów w planie urzędzenia lasu. Działania niezwiązane z gospodarką leśną wykonuje właściwy nadleśniczy po uzyskaniu środków z funduszy zewnętrznych</i> ”.
5	Lokalizacja działań ochronnych w formie zestawienia działek (bez podania ich właścicieli) – jest zdaniem nadleśnictwa mało czytelna i utrudnia posługiwanie się opracowaniem przy planowaniu ewentualnych działań ochronnych. W odniesieniu do działek będących w zarządzie Lasów Państwowych wskazane jest posługiwanie się w opisie lokalizacji działań ochronnych również adresami wydzielen leśnych, których działania te dotyczą a nie tylko numerami działek ewidencyjnych	Nadleśnictwo Bielsk w Bielsku Podlaskim	Uwaga nieuwzględniona. Zasięg płatów siedlisk można określić na podstawie map w skali 1: 10 000, które są załącznikiem do dokumentacji PZO, ale również na podstawie załącznika z wykazem działek ewidencyjnych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych. Mapy lokalizacji przedmiotów ochrony i działań ochronnych zawierają oprócz konturów działek ewidencyjnych z ich numerami,

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			również kontury oddziałów leśnych z adresem oddziału. Ponadto do drzewostanów nadleśnictwa nie są zapisane (zaprojektowane) działania ochronne. W przypadkach rodzących cięń wątpliwości można skorzystać z danym w formie cyfrowej (warstw wektorowych -.shp) będących w posiadaniu RDOŚ (do wykorzystania z GPS).
6	W trakcie spotkań podkreślono obecność na wyznaczonym obszarze bobra europejskiego. Ten gatunek w projekcie PZO nie jest jakby tematem ochrony. Niewiele niestety powiedziano w temacie ograniczenia jego populacji. Narastający od lat problem szkód na drogach dojazdowych do uprawianych użytków zielonych ciągle zalewanych, do działek leśnych, w nasypie kolejowym, w zadrzewieniach, budzi niepokoje lokalnej społeczności, władz gminnych odpowiedzialnych za stan i jakość tych że dróg. Dla załagodzenia problemu należało by uprościć biurokratyczne zasady redukcji populacji tego gatunku, dążąc do stanu uzyskania szkód znośnych.	mgr inż. Eugeniusz Sawicki – ORŁ w Białymstoku	Uwaga nieuwzględniona, postulat nie odnosi się zakresu PZO. Problem reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Decyzje o odstrzale redukcyjnym, rozbiórce tam bobrowych i innych działaniach uzależniona jest od odpowiedniego wniosku z uzasadnieniem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
7	Załącznikiem nr 3 do projektu dokumentacji PZO powinna być „Mapa lokalizacji działań ochronnych”. Natomiast w przypadku obszarów Ostoja w Dolinie Górnego Nurca i Ostoja Narwiańska załączniki mapowe nr 3 maja w tytule „Mapa przeglądowa lokalizacji przedmiotów ochronnych w obszarze Natura 2000”.	Stowarzyszenie Pracownia Architektury Żywej	Uwaga uwzględniona
	Zał. 2 – brak arkusza mapy nr 5	Anna Makowska ARiMR Łomża	Arkusze mapy tworzą jeden plik, zatem nie jest możliwe by brakowało części mapy. Brak możliwości wyświetlenia w danym czasie musiał być spowodowany przyczynami technicznymi związanymi z działaniem internetu.
	Moduł C		
<p>Uwagi zgłoszone po terminie konsultacji społecznych tj. po 4 grudnia 2012 roku. Zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko „Art. 35 Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, pozostawia się bez rozpatrzenia.”</p> <p>Autorzy mimo to udzielają odpowiedź na zgłoszone uwagi.</p>			
9	Czy występują obiektywne trudności, które uniemożliwiają by PZO dotyczył jednego zamkniętego obszaru np. opracowanie jednego PZO dla Doliny Górnego Nurca i Ostoi w Dolinie Górnego Nurca	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	W przypadku obszarów Natura 2000, których obszary (granice) nie pokrywają się sporządza się zawsze dwa oddzielne dokumenty.

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
10	Co oznacza w załączniku nr 4 do Zarządzenia RDOŚ w Białymstoku w kolumnie: Cele działań ochronnych następujący zapis: Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony – kogo to dotyczy?	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Zapis oznacza inwentaryzację gatunku/siedlisk. W każdym przypadku w dokumencie wskazano podmiot odpowiedzialny za wykonanie (ostatnia kolumna).
11	Odnosnie załącznika nr 5 do w/w Zarządzenia – w jaki sposób ustalono podmioty odpowiedzialne za wykonanie zadań i czy zawarto z nimi jakieś porozumienia, umowy itp	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Podmioty odpowiedzialne przypisano zgodnie z ustawową odpowiedzialnością instytucji/podmiotów w zakresie realizowanych zadań przez te podmioty oraz wg własności gruntów.
12	Kto ponosi koszty w/w działań w tym zakresie?	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Odpowiedzialność za utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu składowych środowiska naturalnego ponoszą organy, instytucje i podmioty publiczne zgodnie z obowiązками nałożonymi przez ustawodawcę. Ponadto należy zauważyć iż zarządzenie Dyrektora RDOŚ w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie jest aktem prawnym regulującym zasady finansowania działań.

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
13	W załączniku nr 7- Lokalizacja działań ochronnych w formie zestawienia działek ewidencyjnych – należy uzupełnić o powierzchnię działek.	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Uwaga nieuwzględniona. Powierzchnia działki geodezyjnej na której występuje przedmiot ochrony nie związku z planowaniem ochrony dla siedlisk czy gatunków. Informacje zawarte w PZO, a mianowicie wykaz i mapa z konturami, numerami i położeniem działek w przestrzeni wyczerpują materie przedmiotu.
14	Dlaczego w każdym projekcie znajduje się punkt 9 o następującej lub zbliżonej treści: „9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony. Nie ma potrzeby tworzenia planu ochrony. Inwentaryzacja planowana jest w bardzo małym zakresie. Nie ma konieczności zaplanowania ochrony w perspektywie dłuższej niż 10 lat oraz konieczności unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony.”	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Zapis wynika z treści Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.
15	Jednocześnie bardzo prosimy aby w każdym dokumencie czy pliku po wstępie był obowiązkowo umieszczony spis treści i objaśnienie wszystkich skrótów.	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Dokumentacja PZO jest wykonana zgodnie wytycznymi GDOŚ. Dokumenty PZO przekazane do konsultacji społecznych (umieszczone na stronie internetowej RDOŚ) zawierają spis treści.

12. Literatura

- Bernard R., Buczyński P., Tończyk G., Wendzonka J. 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, s. 265
- Buszko J. 1997. Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce, 1986–1995. Turpress, Toruń, s. 170
- Chętnicki W. 2008. dane niepublikowane
- Dane z odłowów kontrolnych PZW w Białymstoku na rzekach Narew, Jaskranka, Nereśl w latach 2005-11
- Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część V. Rzeki Równiny Kurpiowskiej. Roczn. Nauk. PZW, 5:155-172
- Kondracki J. 2001. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.
- Liro A.(red.) 1998. Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Fundacja IUCN Poland. Warszawa.
- Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Dane GIOŚ. Wybrane pozycje
- Mróz W. I inni 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych - Przewodnik metodyczny Cz. I. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa 2010
- Mróz W. I inni 2011. Opracowanie tekstów przewodników metodycznych dla gatunków i siedlisk przyrodniczych. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków 2011
- Penczak T. i inni 1990. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część I. Narew. Roczn. Nauk. PZW, 3:81-94

Penczak T. i inni 1991a. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część III. Supraśl i inne rzeki Wysoczyzny Białostockiej. Rocz. Nauk. PZW, 4:65-81

Penczak T. i inni 1991b. Ichtyofauna dorzecza Narwi. Część IV. Lewobrzeżne dopływy Narwi. Rocz. Nauk. PZW, 4:83-99

Zięba G. i inni. 2008. Ichtyofauna systemu rzeki Nurzec. Rocz. Nauk. PZW, 21:105-128

Inne źródła:

Baza Invent 2007 (Lasy Państwowe).

<http://www.gios.gov.pl/siedliska/>

13. Minimalne wymagania techniczne przekazywanych materiałów przestrzennych

1. Wyniki inwentaryzacji przyrodniczych, a także wszelkie inne dane o charakterze przestrzennym, będące wynikiem prac nad Planem Zadań Ochrony dla obszaru Natura 2000 wykonawca przekazuje w formie cyfrowych warstw wektorowych używanych w systemach informacji przestrzennej (GIS) oraz cyfrowych map tematycznych.
2. Warstwy wektorowe mają spełniać wymagania:
 - a. Sporządzone zgodnie ze „Standardem Danych GIS w ochronie przyrody” z uwzględnieniem dokumentu pn. „Adaptacja Standardu Danych GIS w ochronie przyrody na potrzeby gromadzenia danych przestrzennych dla projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” w roku 2011” – dostępny u zamawiającego
 - b. Układ współrzędnych "PUWG 1992" (EPSG: 2180)
 - c. Format pliku w którym wykonawca przekaże zleceniodawcy dane to obligatoryjnie ESRI shapefile (*.shp), ewentualnie dodatkowo formaty danych na których pracuje dany RDOŚ.
3. Informacje przestrzenne mają posiadać tzw. metadane zgodne z dyrektywą INSPIRE <http://www.inspire-geoportal.eu/InspireEditor/>. Do metadanych należą informacje m.in. o źródle danych, aktualności, właścicielu, organie referencyjnym itp.
4. Cyfrowe mapy tematyczne przedstawiające wyniki inwentaryzacji powinny być sporządzone w oparciu o mapy państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Podkład rastrowy ma spełniać wymagania:
 - a. Skala 1:10 000
 - b. Kolor (RGB 24bit)
 - c. Skalibrowany do układu współrzędnych PUWG 1992 i zapisany w pliku TIFF niosącym informacje o georeferencji, tzw. GeoTIFF
5. Wydruki cyfrowych map tematycznych mają spełniać wymagania:
 - a. Format co najmniej A3
 - b. Opatrzony znakami graficznymi i logotypami zgodnie z wymaganiami POIS
 - c. Rozdzielczość wydruku nie mniejsza niż 300dpi
6. Skany map, o których mowa między innymi w punkcie 2.5. należy wykonać w rozdzielczości nie niższej niż 300 dpi.

14. Instrukcja wypełniania Standardowego Formularza Danych GDOŚ 2010

Zgodnie z instrukcją wypełniania SDF wersja 2012.1 z marca 2012 roku

15. Wykaz załączników.

Załącznik nr 1: Lokalizacja planowanych zadań ochronnych w formie zestawienia działek ewidencyjnych.

Załącznik nr 2: Mapa rozmieszczenia przedmiotów ochrony

Załącznik nr 3: Mapa lokalizacji działań ochronnych

Załącznik nr 4: Projekt weryfikacji SDF

Załącznik nr 5: Aktualny SDF

Załącznik nr 1 Lokalizacja planowanych działań ochronnych w formie zestawienia działek ewidencyjnych.

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*)

(Lokalizacja działek ochronnych nr: 1, 2, 3)

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

938, 939.

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

174, 175, 225, 251, 252, 278, 323, 391.

gm. Orla

obr. ew. Wólka Wygonowska

dz. ew.:

470, 471.

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

(Lokalizacja działek ochronnych nr: 4, 5, 6)

gm. Boćki

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

276, 279, 280, 373, 390.

obr. ew. Nurzec

dz. ew.:

657, 947, 966, 967, 968.

gm. Kleszczele - miasto

obr. ew. Kleszczele

dz. ew.:

180, 181/1, 202, 207, 3997/1, 3997/2, 3997/3, 4034.

gm. Orla

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

538.

obr. ew. Wólka Wygonowska

dz. ew.:

230/1, 354, 355, 356, 357, 358/1, 371, 372, 373, 374, 375, 377, 378, 379/1, 379/2, 380, 381.

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion - płaty bogate florystycznie*)

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 7, 8, 9)

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

718/2, 937, 938.

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

150, 151, 152, 153, 154, 155, 173, 174, 175, 225, 250/1, 251, 252, 253, 276, 279, 280, 281, 284, 290, 390, 391.

obr. ew. Nurzec

dz. ew.:

572, 573, 578, 579, 594, 595, 596, 597, 683, 714, 715, 716, 959, 963, 964, 965.

obr. ew. Szeszyły

dz. ew.:

325, 339.

gm. Kleszczele - miasto

obr. ew. Kleszczele

dz. ew.:

180, 202, 219, 220, 221.

gm. Kleszczele - ob. wiejski

obr. ew. Żuki

dz. ew.:

248.

gm. Orla

obr. ew. Czechy Zabłotne

dz. ew.:

11, 12, 13, 16.

obr. ew. Dydule

dz. ew.:

511, 512, 563, 564.

obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

633, 644/1, 652, 713, 891.

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

538, 541, 543, 690, 691.

obr. ew. Wólka Wygonowska

dz. ew.:

197, 349, 350, 351, 357, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376/1, 376/2, 377, 378, 379/1, 379/2, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389/1, 390, 391, 392, 393, 394, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 458, 459, 460, 461/1, 461/2, 462, 463, 464, 465, 466, 469, 470, 471, 473, 474/1, 925, 926.

6410 Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 26, 27, 28)

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

810/2, 862, 863, 864, 899, 900/1, 909/1, 913/1, 915/1.

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

393/1, 393/2, 406, 407/1.

obr. ew. Nurzec

dz. ew.:

602, 603, 604, 605, 606, 608/1, 609, 613, 614, 615, 683, 707, 708, 709, 710, 711, 730, 731, 732/1, 732/2, 733, 848, 945, 946, 947.

obr. ew. Szeszyły

dz. ew.:

130, 133, 148, 158, 216, 312, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 332.

gm. Kleszczele - ob. wiejski

obr. ew. Żuki

dz. ew.:

74/2, 823, 831, 832, 833, 893, 894, 895, 897/1.

gm. Orla

obr. ew. Czechy Zabłotne

dz. ew.:

10, 11, 12, 13, 35, 36, 37.

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

602, 603, 604, 605, 606, 607, 667, 668, 669, 673, 753/1.

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 10, 11)

gm. Boćki

obr. ew. Dubno

dz. ew.:

1, 747, 748/1, 748/2, 749, 750.

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

620.

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

149, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 225, 230, 231, 232, 233, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 281, 282, 283, 284, 393/1, 393/2, 406, 48, 49, 50/1, 50/2, 51/1, 54, 55/1, 59, 60, 61, 843/13.

obr. ew. Nurzec

dz. ew.:

569, 570, 602, 603, 604, 605, 606, 616, 651, 659, 661, 662, 663, 664, 670, 683, 704, 705, 706, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 840, 841, 842, 843, 844, 934, 935, 936, 974, 975.

obr. ew. Sasiny

dz. ew.:

988, 989, 990, 991, 992, 993, 994.

obr. ew. Szeszyły

dz. ew.:

312, 323, 324, 325, 332, 333, 339.

obr. ew. Śnieżki

dz. ew.:

306, 350, 360.

gm. Orla

obr. ew. Czechy Zabłotne

dz. ew.:

37.

obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

141, 149, 151/1, 152, 153, 155/1, 173/1, 174, 175, 183, 184, 185/1, 186, 187, 604/2, 611, 612, 613/1, 614/1, 615, 632, 645, 676, 885, 925.

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

506/1, 506/2, 507, 508, 509, 533, 534, 535, 536, 538, 540, 541, 553, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 563, 568, 569, 571, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 594, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 84.

obr. ew. Wólka Wygonowska

dz. ew.:

443, 444, 445, 446, 474/1, 474/2, 475/1, 475/2, 476/1, 476/2, 477/1, 477/2, 478, 479/2, 489, 526, 543, 924.

1337 Bóbr *Castor fiber*

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

735/2.

obr. ew. Nurzec

dz. ew.:

586, 588, 668, 672.

gm. Kleszczele - ob. wiejski

obr. ew. Pogreby

dz. ew.:

148.

obr. ew. Żuki

dz. ew.:

55.

gm. Orla

obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

722.

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

658.

obr. ew. Wólka Wygonowska
dz. ew.:
500, 803.

1355 Wydra *Lutra lutra*

gm. Boćki
obr. ew. Nurzec
dz. ew.:
588.

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 16, 17)

gm. Boćki
obr. ew. Bystre
dz. ew.:
70.
obr. ew. Szeszyły
dz. ew.:
351.
gm. Orla
obr. ew. Dydule
dz. ew.:
480.
obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

831/2.

obr. ew. Pawlinowo

dz. ew.:

57.

1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 19, 20)

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

700/3, 706/2, 840/2.

obr. ew. Szeszyły

dz. ew.:

126.

gm. Orla

obr. ew. Czechy Zabłotne

dz. ew.:

15, 22.

obr. ew. Dydule

dz. ew.:

563.

obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

144/1.

4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

(Lokalizacja działań ochronnych nr: 23, 24)

gm. Boćki

obr. ew. Krasna Wieś

dz. ew.:

713.

obr. ew. Mołoczki

dz. ew.:

834.

gm. Kleszczele - miasto

obr. ew. Kleszczele

dz. ew.:

282, 819.

gm. Kleszczele - ob. wiejski

obr. ew. Żuki

dz. ew.:

857.

gm. Orla

obr. ew. Moskiewce

dz. ew.:

888, 934, 937.

obr. ew. Wólka Wygonowska

dz. ew.:

483/3.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

174

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

